UFOLOGISK TIDSSKRIFT

FAGTIDSSKRIFT FOR DANSK &

UDENLANDSK UFOFORSKNING

- - - - - - - - -

NR. 2 - SEPTEMBER 1997

- - - - - - - - -

UDGIVES AF

SKANDINAVISK UFO INFORMATION

UFOLOGISK TIDSSKRIFT

Ufologisk Tidsskrift bringer artikler om såvel dansk som udenlandsk forskning af ufofænomenet. Det er ønsket at formidle resultater og arbejder af en høj, videnskabelig kvalitet og skabe et forum for den danske ufodebat.

Udgiver
Skandinavisk UFO Information
Postboks 6
2820 Gentofte
Reg. nr.: 314813149

Redaktion
Toke Haunstrup (ansvh.)
Kristianiagade 10
2100 København Ø, tlf.: 35 26 03 13 lok. 951

Lars Thomas
Ægirsgade 49, 3. th.
2200 København N, tlf.: 35 83 84 81

Per Andersen
Klingseyvej 28
2720 Vanløse, tlf.: 38 71 96 64

Abonnement:
Ufologisk Tidsskrift udkommer irregulært - der tilstræbes dog udgivelse af tre numre årligt. Der tegnes abonnement ved henvendelse til Toke Haunstrup (se adressen ovenfor). Der betales <u>per</u> nummer, og der vil således være vedlagt et girokort påtrykt nummerets pris. Abonnementet løber indtil det afmeldes ved henvendelse til Toke Haunstrup.

Redaktionens ansvar
Redaktionen søger, ved udvælgelsen af manuskripter, at producere et tidsskrift med artikler af et fagligt højt niveau, men påtager sig intet ansvar for de resultater, oplysninger og holdninger, som kommer til udtryk i manuskripter indsendt til redaktionen. Redaktionens holdning kommer til udtryk i lederen eller artikler signeret "redaktionen".

Manuskriptforslag
Redaktionen modtager meget gerne manuskripter fra tidsskriftets læsere og andre. Manuskripterne skal dog leve op til kravet om en seriøs og videnskabeligt orienteret behandling af emnet. Kontakt os først med dit forslag, inden du begynder udarbejdelsen af et manuskript. Der er udarbejdet en forfattervejledning, som kan rekvireres ved henvendelse til Toke Haunstrup.

Skandinavisk UFO Information

Formål
1) SUFOI er en forening, der har til formål at bidrage til forståelsen af ufofænomenerne ved indsamling og bearbejdning af kildemateriale (observationsberetninger, forsøgsresultater, bøger m.m.), samt at udbrede kendskabet til emnet ved publikationer, foredrag og anden udadvendt virksomhed.
2) Det er SUFOIs opfattelse, at kildematerialet udgør et vigtigt grundlag for undersøgelser og oplysningsarbejde ud fra en seriøs og kritisk synsvinkel.
3) Ved ufofænomenet forstår vi en beretning om et himmelfænomen, hvis væsentligste kendetegn er, at det selv efter en nøje undersøgelse foretaget af kompetente personer, ikke kan forklares som værende et kendt fænomen.
4) Da fænomenerne endnu er uopklarede, ønsker SUFOI ikke at fremhæve eller afvise nogen bestemt teori om deres art eller oprindelse.

SUFOIs visioner
1) At identificere og afmystificere alle observerede himmelfænomener.
2) At skabe fortrolighed med himlen, så enhver kan genkende samtlige kendte himmelfænomener.
3) At sikre, at alle observatører af ukendte himmelfænomener henvender sig til SUFOI.
4) At være foreningen man henvender sig til, for at få informationer om ufoer.

Aktiviteter
Foreningens aktiviteter strækker sig fra oplysningsvirksomhed til det mere forskningsorienterede arbejde. Eksempler på sidstnævnte er:
Rapportarbejde: Et net af omkring 20 rapportoptagere landet over foretager interview af observatører og undersøger sager. Foreningen modtager årligt 2-400 henvendelser om observationer - heraf forklares normalt hovedparten; omkring 5% af sagerne forbliver uidentificerede.
Projekt Port: Dette projekt behandler teorier om ufofænomenet, der tager udgangspunkt i en socialpsykologisk og kulturel fortolkning af fænomenet.
Projekt PADUR: Dette projekt har til formål at foretage statistiske analyser af ufofænomenet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

- - - - - - - -

- - - - - - - -

ISSN: 1396-5697

ER UFO-VIDNER NORMALE?

Dette spørgsmål stikker fra tid til anden sit hoved frem i den øvrige debat om ufoer. Spørgsmålet er mere præcist, om ufovidner i virkeligheden udgør en speciel persongruppe i samfundet, der er mere disponeret for at se ufoer. Årsagerne til dette kunne fx være deres personlige tro på ufoer, deres specielle psykologiske profil, deres eventuelle mentale sygdomme eller deres særlige evne til at opfatte ufofænomenet.

Faktisk er der forsket meget i emnet, blandt andet gennem en række videnskabelige projekter. Så meget, at jeg personligt blev positivt overrasket over både mængden og kvaliteten af forskningen.

Alligevel er det begrænset, hvor meget af denne forskning, der er nået ud til en bredere kreds af personer. Hvorfor?

En af årsagerne - måske den væsentligste - er, at emnet er meget følsomt. Det sætter et spørgsmålstegn ved vidnernes personlighed og går meget tæt på dem som mennesker. Dette er i sig selv kontroversielt og opfattes nemt som et tabu-område.

Problemet bliver ikke mindre af, at uanset hvor gerne vi vil stå udenfor og betragte fænomenerne objektivt, så er vi som ufo-interesserede en del af det. Et stort antal ufo-undersøgere og ufo-interesserede er i virkeligheden selv observatører og er blevet interesserede i "sagen" via deres egen observation. Derfor udgør enhver forskning - endsige offentliggørelse af resultaterne - en trussel mod deres egen (vores egen) integritet.

Det er derfor ikke mærkeligt, at forskningen i ufovidners psykologi ikke er i ufo-bladenes og -organisationernes søgelys.

Men det er nødvendigt at udforske emnet, om ikke andet så fordi kritikerne af ufofænomenerne ofte tager argumenter i anvendelse som eksempelvis, at ufoer ses af folk, der har ufoer på hjernen. Derudover er jeg overbevist om, at en væsentlig nøgle til fænomenernes forståelse faktisk ligger i en analyse og forståelse af vidnerne til hændelserne.

Forskningen i vidnernes personlighed er ikke af ny dato. Siden slutningen af 1970erne og starten af 1980erne har der været forsket seriøst i emnet både fra videnskabelig side og blandt ufologerne. En stor del af forskningen er foregået i Europa, der længe har haft ry for at have en mere psykologisk og sociologisk interesse i ufofænomenerne end de amerikanske ufoorganisationer.

Det er med rødder i denne forskning, at SUFOI har startet et forskningsprojekt under navnet *Projekt PORT*. Formålet med projektet er at belyse, analysere og vurdere de psykologiske, sociale og kulturelle påvirkninger, som ufovidner er underlagt. Disse påvirkninger formodes potentielt at kunne stamme fra både den samfundsmæssige udvikling, vidnernes personlige profil såvel som "indirekte" påvirkninger fra andre

ufovidner gennem medier, rapportoptagere etc. (dette "kompleks" af faktorer udgør med andre ord ufo-myten).

Projektet, der startede i 1995, omfatter blandt andet et delprojekt, der netop skal foretage en analyse af ufovidners personprofil. Denne del af projektet er nu nået så langt, at en forsøgsprotokol er blevet defineret og sættes i værk i løbet af i år. Som det ses, er det et længerevarende projekt, men vi ønsker en så høj sikkerhed og en så god kvalitet som muligt i projektet.

Vi bringer i dette nummer af Ufologisk Tidsskrift i artiklen *Porten til Drømmeland* baggrunden for arbejdet med ufovidnernes personlighedsprofil. Dette sker i form af en gennemgang af den vigtigste forskning, der hidtil er foretaget på området, specielt hvad angår det relativt nye psykologiske begreb *fantasi-tilbøjelighed.*

Per Andersen
Formand, Skandinavisk UFO Information

REDAKTIONELT

Dette nummer af *Ufologisk Tidsskrift* indledes med artiklen *Er ufo-bortførelser fup eller fakta?*, hvor den amerikanske æresprofessor i psykologi *Robert A. Baker* påviser lighedspunkter mellem beskrivelserne af de såkaldte ufo-bortførelser og psykologisk relaterede oplevelser. Artiklen kan ses som en opfølgning på sidste nummer af tidsskriftet, der netop havde debatten om ufo-bortførelser som tema. Artiklen er her bragt i sin fulde længde, idet den vurderes til at repræsentere en af de mest detaljerede og veldokumenterede indlæg *for* en psykologisk tolkning af bortførelses-fænomenet.

I artiklen *Porten til drømmeland* præsenteres resultatet af et omfattende litteraturstudie indenfor det socialpsykologiske felt med (en mulig) relation til ufofænomenet. Studiet er udført af SUFOIs formand *Per Andersen*, og retter et særligt fokus mod begrebet *Fantasy Prone Personalities* eller - som det kaldes på dansk - *fantasi-tilbøjelighed.* I artiklen omtales SUFOIs nye *Projekt PORT*. Dette projekt udmærker sig ved, at det har til formål at vurdere det psykologiske begreb fantasi-tilbøjelighed i relation til SUFOIs *almindelige* uforapporter. Fokus i psykologiske studier har ellers gennem årene været rettet specielt mod de 'ekstraordinære' ufotilfælde (typisk ufo-bortførelser), men her præsenteres altså et studie, som er unikt derved, at det har til hensigt at behandle de 'almindelige' og mere 'ordinære' ufoberetninger (såsom nattelys o.lign.).

I den sidste artikel, *Undersøgelser af en glaskugle som en mulig anomal genstand*, beskrives resultaterne af en undersøgelse af en glaskugle fundet 7 meter nede i jorden ved Kasimov i det centrale Rusland. Undersøgelsen er udført af den ukrainske gruppe *RIAP (Research Institute on Anomalous Phenomena)*, og har modtaget økonomisk støtte fra SUFOI.

ABONNEMENT

Det er hensigten at lade Ufologisk Tidsskrift udkomme ca. 3 gange årligt, men da udgivelsen er irregulær, kan dette svinge.

Prisen vil, afhængigt af tidsskriftets størrelse, variere lidt fra nummer til nummer. Betaling foregår ved brug af girokortet, som vil være vedlagt hvert nummer.

Abonnement afmeldes ved direkte henvendelse til redaktøren.

ER UFO-BORTFØRELSER FUP ELLER FAKTA? NOGLE RET ALMINDELIGE PERSONLIGE OPLEVELSER

Af Robert A. Baker

SUMMARY

The article contains a detailed description of some of the psychological phenomenon that might be influencing abduction experiences: sleep-paralysis, hypnagogic (before-sleep) and hypnopompic (after-sleep) hallucination, hypnosis and suggestion, iatrogenesis (creation and shaping of a disorder by the therapist), "missing time" etc. On the background of these psychological phenomena Robert A. Baker argues for a psychological explanation of the abduction experiences.

Budd Hopkins, David Jacobs, Whitley Strieber og forfatterne til rapporten *Unusual Personal Experiences: An Analysis Of The Data From Three National Surveys* (1992) engagerede sig i efteråret 1992 i en meget intensiv mediekrig for at overbevise den amerikanske befolkning om, at ikke blot millioner af amerikanske mænd, kvinder og børn havde været bortført af ufoer, men at vi som mennesker absolut intet kunne gøre. Dertil kommer, at de personer, der tror på, at ikke-jordiske bortfører mennesker, også mener, at dette mysterium er en lige så stor gåde som mysterierne om universets skabelse, menneskehedens skæbne og livets opståen. Det er forbløffende, at en så usædvanlig tro og de påstande, den fører med sig, kan overleve i vore dage. Og ikke nok med det, ifølge påstandene har *"en for hver 50 voksne amerikanere haft en oplevelse, hvor han eller hun har været bortført af et ufo,"* (Bigelow 1992, side 15) og *"mange af de symptomer, som disse patienter (påståede bortførelsesofre) har, kan kun forklares, hvis man antager at deres bortførelse virkelig fandt sted,"* (Bigelow 1992, side 11).

Disse påstande er ikke blot forkerte, de afslører også en naivitet og komplet mangel på forståelse af de grundlæggende normer for menneskets adfærd. På den anden side *kan* de fleste af de symptomer, som de bortførte fortæller om, let forklares uden, at vi behøver at tage fremmede rumskibe med i vores betragtninger. Det forholder sig faktisk sådan, at hver eneste af de tegn på bortførelse, som Bigelow omtaler, ikke er spor mærkelige og uforklarlige. Det er "gamle travere". De er velkendte af de mennesker, som forsker i søvnforstyrrelser, hypnose, suggestion, afvigelse i hukommelse og hallucinationer. Når de mennesker, som tror på bortførelserne, hævder, at der ikke kan gives en medicinsk eller psykiatrisk forklaring på beretningen, er det noget vrøvl. Når de samme mennesker påstår, at *"der ikke er nogen omtale af den slags oplevelser i lærebøger om mentale sygdomme"*, er det helt forkert og viser blot en hel klar foragt for den medicinske

litteratur. I arkivet MEDLINE Record er der for eksempel over 500 henvisninger fra perioden 1990 til september 1992. Påstandene er dog korrekte, hvis man i den psykologiske og psykiatriske litteratur blot ser efter overskrifter og titler i retning af "bortført af fremmede", "ufo-kontakt", "voldtaget af ikke-jordiske" og lignende. Hvis man derimod ser under "søvnforstyrrelser" finder man i MEDLINE 500 tilfælde fra 1990-1992 og 32 tilfælde med søvnlammelse fra 1989-1992. En gennemlæsning af disse oplysninger har stor værdi med hensyn til ufo-bortførelser og andre natlige besøgende.

De mennesker, som tror på bortførelserne, hævder, at en række af adfærdsbetingede faktorer udgør et samlet syndrom, som er fælles for alle tilfælde med ufo-bortførelser. Dette syndrom indeholder følgende faktorer:

1) Næsten hver femte voksen har oplevet at vågne om natten med en fornemmelse af, at der var et fremmed væsen i værelset;
2) Næsten hver ottende voksen har oplevet et tidsrum på en time eller mere, hvor han eller hun ikke kan huske, hvad der er sket;
3) Hver tiende voksen har haft en fornemmelse af at flyve gennem luften uden at vide hvorfor og hvordan;
4) Hver tolvte voksen har set usædvanlige lys eller ildkugler i værelset uden at vide, hvor de kom fra;
5) Hver tolvte voksen har opdaget mærkelige ar på sin krop uden at huske, hvordan de opstod (Bigelow 1992, side 14-14).

Ifølge rapporten *Unusual Personal Experience Report*, nævnt tidligere, har omkring 2% af de voksne amerikanere oplevet fire eller fem af disse ting på et eller andet tidspunkt i deres liv. Af denne grund har de personer, som tror på bortførelser, konkluderet, at en ud af hver 50. voksen amerikaner har været udsat for en "ufo-bortførelse". Derfor hævder de, at den typiske bortførte, der kommer i terapi, lider af:

"angst, depression, fobier og mareridt. Patienten er også bekymret over et uforklarligt hul i hukommelsen. I mange tilfælde har patienten symptomer på typiske post-traumatisk stress forstyrrelser. Patienten vil dog ofte tilbageholde de mest bizarre ufo-relaterede hændelser enten af frygt for at blive afvist eller fordi patienten ikke forbinder dem med symptomerne (forfatterens fremhævelse). En kvinde fortalte ikke sin terapeut, at hun kunne huske nogle ufo-oplevelser. Denne reaktion er ikke usædvanlig. Disse patienter har også drømme eller svage erindringer om operationsstuer, stærke lys, fremmede væsener med store øjne, ja selv 'umulige' dyr så som meget store ugler og edderkopper. Ved at gå forsigtigt frem, især under hypnose, kan man få patienten til at huske, at han eller hun er blevet paralyseret af fremmede væsener, som har flyttet dem typisk fra bilen eller hjemmet ud i et ufo..." (Bigelow Report 1992, side 10-11).

"Under bortførelsen ser det ud som om, at bortførerne har er en stigende interesse for kønsorganerne og underlivet... Mange af den slags beretninger fra både mandlige og kvindelige bortførelsesofre tyder på, at eksperimenter med reproduktionsorganerne er en central del af bortførelsen... I beretningerne sker bortførelserne fra mange forskellige lokaliteter... De fleste af bortførelserne finder dog sted fra soveværelset, hvor de bortførte bliver vækket i deres seng og er fuldt opmærksomme på deres omgivelser, men dog så paralyserede, at de end ikke kan bevæge deres øjne. Denne paralysering varer typisk flere

minutter. De bortførte kan ofte fornemme, at der er andre i værelset, men ser også ofte en eller flere meget små væsener med store øjne ved siden af sengen... De bortførte enten går eller svæver ud til et landet ufo. De kan ofte huske, at de bliver suget op i bunden af et svævende ufo. Denne oplevelse huskes bagefter som en 'flyvende drøm', hvor landskabet huskes meget levende og detaljeret." (Bigelow 1992, side 12).

"I forbindelse med bortførelserne hører den bortførte ofte en uforklarlig brummende, bippende eller summende lyd. Andre i nærheden hører dog ikke lydene. Der er også beretninger om usædvanlige fænomener såsom intense lys og ildkugler, som flyver rundt i værelset.." (op cit. side 13.).

Der er dog også andre usædvanlige og unormale hændelser i forbindelse med bortførelserne, men de ovennævnte dækker i rigt mål de fleste "bortførelsesberetninger" og giver et fint billede af "bortførelsessyndromet". Lad os nu se, om der er *andre forklaringer* på de usædvanlige og personlige oplevelser end en ufo-bortførelse udført af ikke-jordiske eller andre menneskelignende væsener fra en anden dimension.

SØVNLAMMELSE OG HYPNOGOGISKE OG HYPNOPOMPISKE HALLUCINATIONER

De mennesker, der forsker i søvnforstyrrelser, har et *stort* kendskab til det usædvanlige, men ikke patologiske, begreb kendt som søvnlammelse. Søvnlammelse er ikke en sygdom, selvom lidelsen ofte og ved en fejl betragtes som en sygdom, især når den er ledsaget af natlig-angina og natlig-astma. Søvnlammelse opstår altid i perioden mellem søvn og opvågning, og hvis lammelse dukker op lige når man er ved at falde i søvn, kaldes den hypnogogisk (før-søvn). Hvis lammelse optræder efter man er vågnet, kaldes den hypnopompisk (efter-søvn). I begge tilfælde er personen fuldt ud klar over sin tilstand, men kan hverken bevæge sig eller tale. Lammelsen kan vare fra nogle få sekunder til flere minutter. Lammelsen hører øjeblikkelig op, når personen bevæger en muskel eller bliver berørt af en anden person. Lammelsen er næsten altid ledsaget af en følelse af angst eller skræk, akut hjertebanken, åndedrætsbesvær og en følelse af, at der står noget tungt på brystet. Lammelsen er ofte ledsaget af akustiske hallucinationer såsom tunge fodtrin, stemmer, brummen, summen, ringen, lyden af noget tungt, der trækkes hen over gulvet, såvel som meget livagtige forestillinger om, at der er mennesker, dæmoner, spøgelser, dyr, fugle og så videre i værelset. Det, der især er interessant, er, at disse hallucinationer er kopieret *ind i de omgivelser, som den søvnlammede ser.* Derfor ser det ud til at være meget virkeligt. (Liddon 1967)

Årsagen til søvnlammelsens ætiologi (læren om sygdomsårsagen) og den ledsagende hypnopompiske hallucination er ukendt, men søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer er tæt forbundet med en afbrudt søvn-vågen cyklus, perioder med meget stress, et stort forbrug af alkohol og narkotika, søvn på fremmede og usædvanlige steder. Det er også almindelig kendt, at søvnlammelse har forbindelse med narkolepsi, pludselige, korte og ukontrollerede søvnanfald, men kan dog også opstå som en isoleret hændelse for normalt raske mennesker. (Schneck 1960). Fænomenets udbredelse er også undersøgt i et

antal separate og uafhængige undersøgelser på mellem 8,1 og 41 pct. af en udvalgt befolkningsgruppe. (Payn 1965, Penn et. al. 1981, Bell et al. 1984, og Fukuda et. al. 1987). Søvnlammelse er mest udbredt blandt kvinder, fraskilte og enker og ses ofte i forbindelse med svagt helbred. Der er også en forbindelse til alder, race, uddannelse og socialt netværk. (Sours 1963)

SØVNLAMMELSENS OG HYPNOGOGISKE HALLUCINATIONERS HISTORISKE BAGGRUND

Før i tiden var anfald af søvnlammelse kendt som incobus (mandlig dæmon) og succubus (kvindelig dæmon) anfald. Det latinske ord *incubus* betyder "en, der presses eller knuses". Fortidens filosoffer mente, at disse anfald skyldtes dårlig fordøjelse og anbefalede faste, hvis man ville undgå dem (Rehn 1991). Horace, Plutarch, Herodot og Galen har beskrevet, hvordan sådanne dæmoner trængte ind i brystkassen og påvirkede den sovende. I den tidlige middelalder indeholdt den jødisk-kristne litteratur mange beretninger om liderlige engle, der besøgte sovende og havde samleje med dem. Selv Saint Augustine (354-430) mente, at der fandtes incubi og succubi og skrev: *"Disse anfald bekræftes af personer med så indiskutabel agtelse, at det vil være en uforskammethed at afvise dem."* (Rehm 1991). I den tyske folklore blev dæmonen kaldet Grendel eller "kværnen", og den slaviske folklore omtaler dæmonen som Vjek, som lægger sig på den intetanende sovende og trykker hans bryst. I almindelighed betragtes disse anfald som "mareridt", og den skandinaviske betegnelse "mara", den græske "mora", det bøhmiske ord "murra", det angelsaksiske "moere", det franske "cauchemar" og det engelske "nightmare" har alle en forbindelse til det samme begreb. Det er også interessant at bemærke, at Thomas Aquinas i det 13. århundrede troede, at dæmonerne blev til succubi, når de tog sperm fra mænd, og til incubi, når de ville bruge den stjålne sperm til at gøre kvinder gravide. Den middelalderlige kirke ikke blot accepterede, at disse dæmoner var virkelige, den gik endda så langt som til at betragte dem som forklaringen på så ømtålelige emner som gravide nonner, dødfødte og handicappede børn og så videre. Disse mareridtsdæmoner trivedes ikke kun i det 15., 16. og 17. århundrede, men fortsatte helt til vores tid som fremmede bortførere og intergalaktiske forædlings eksperimenter.

Som man nok kan formode, er anfald af søvnlammelse og angreb af hypnopompiske og hypnogogiske dæmoner et meget populært emne i litteraturen. De er beskrevet meget detaljeret af Edgar Allan Poe, Thomas Hardy, Guy de Maupassant, Ernest Hemmingway, F. Scott Fitzgerald, Isaac Singer, Alex Munthe, J.R.R. Tolkien, Matthew G. Lewis og i vor tid af Stephen King og Peter Straub. For at illustrere ligheden mellem de fiktive og de faktuelle beretninger om dette fænomen, lad os da først se på en fiktiv beretning fra Peter Straubs roman *Ghost Story*:

"Da Ricky Henderson endelig faldt i søvn, var det som om han ikke blot drømte, men rent fysisk og i vågen tilstand blev løftet og båret ind i et andet værelse... Han vidste ikke, hvordan han fik det at vide, men han vidste, at der ville ske noget, og at han var bange for det. Han kunne ikke forlade sin seng, og selvom hans muskler fungerede, var han fuldt ud klar over, at han ikke kunne flygte fra det, der nu ville ske... Under dynen var hans

ben lammede... Da Ricky så op, gik det op for ham, at han kunne se alle detaljerne i trævæggen tydeligere end normalt... da han lyttede efter, kunne han høre noget, som slæbte sig gennem kælderen... Ricky forsøgte igen uden held at bevæge sine ben... Støjen fra kælderen blev kraftigere, han kunne høre tingesten ånde... Rickys ansigt var våd af sved. Det, der skræmte ham mest, var, at han ikke vidste om han drømte eller ej... Det føltes dog ikke som en drøm. Alle hans sanser var i alarmberedskab, hans hjerne klar, hele oplevelsen virkede nærmest som en abstrakt og usammenhængende drøm... Hvis han var vågen, ville tingesten, som tordnede op ad trapperne, få fat i ham, fordi han ikke kunne bevæge sig."

Lad os så se på den faktuelle beretning i form af dr. Donald Siegals beskrivelse af sin egen personlige oplevelse med søvnlammelse og hypnogogiske hallucinationer:

"Jeg blev vækket af lyden, da døren til mit soveværelse blev åbnet. Jeg lå på siden og kunne se de lysende tal på mit vækkeur. Klokken var 4.20. Jeg hørte fodtrin, som nærmede sig min seng, og et tungt åndedræt. Det var som om, der var en mørk skikkelse i værelset. Jeg forsøgte at smide dynen til side og stå op, men jeg var som fastspændt til sengen. Der var noget tungt på mit bryst. Jo mere jeg kæmpede, jo mindre var jeg i stand til at bevæge mig. Mit hjerte hamrede. Jeg gispede efter vejret.

Skikkelsen kom nærmere, og jeg kunne fornemme en ubehagelig lugt. Den virkede gammel, som noget, der har været gemt for længe på loftet. Luften var tør og kølig og mindede mig om luften i en hule.

Pludselig faldt en skygge hen over mit ur. Oh, rædsel! Dette er ingen spøg! Et eller andet rørte ved min hals og arm. En stemme hviskede i mit øre. Hvert ord kom fra en mund fuld af tobak. Sproget lød mærkelig fremmed, nærmest som engelsk udtalt baglæns. Der var overhovedet ingen mening i det sagte. På en eller anden måde dannede ordene billeder i min hjerne (ESP). Jeg så rådne sumpe fulde af paddehatte, væmmelige krybdyr og andre djævelske rædsler. I soveværelset så jeg kun en skygge over min seng. Jeg var rædselsslagen...

Jeg forsøgte at bevæge mig, men tingesten mobiliserede blot hele sin vægt på mit bryst. Vægten fordelte sig gennem min krop og tvang mig til at blive i sengen. Jeg var lammet. Jeg lå stadig på siden, og jeg var ikke en gang i stand til at dreje hovedet så meget, at jeg kunne se, hvad det var, der sad på mig. Jeg så på uret på natbordet. Det gik stadig. Ved siden af uret lå en bog, som jeg havde læst i. Et lånerkort, mit kort, fyldt med kaffepletter, markerede, at det var mit hjem. Jeg så hen over væggen. Jeg fik øje på den store plet, som jeg længe havde ville male. I hjørnet stod en kaktus, som jeg havde haft i årevis. Det var helt sikkert mit soveværelse, og det så helt normalt ud. Jeg var opmærksom på mine omgivelser og helt afgjort vågen. Det var ikke en drøm! Det var virkelighed!

En hånd greb fat i min arm og holdt fast. Indtrængeren havde virkelig fat i mig! Hånden virkede kold og død...

Den del af madrassen, som var ved siden af mig, gav efter. En eller anden kravlede op i sengen! Tingesten flyttede sin vægt og satte sig overskrævs på mig. Jeg hørte, at sengen begyndte at knirke. Der var en lummer atmosfære af seksuel beruselse og terror i værelset.

Jeg var tvunget til at høre på den indtrængendes endeløse hvisken. Stemmen lød kvindelig. Jeg vidste, at den var ond. Den sagde noget, der lød som 'Deelanor...Deelanor...' (Ronald stavet bagfra, fremhævelsen min). Den indtrængendes tunge og uformelige legeme var ved at mase livet ud af mig. Det var som at ånde gennem et tyndt strå. Min barndoms frygt for kvælning vendte tilbage. Jeg var ved at miste bevidstheden. Pludselig tav stemmen. Jeg fornemmede, at den indtrængende langsomt forlod rummet. Trykket mod mit bryst tog langsomt af. Klokken var 4.30.

Jeg sprang ud af sengen, greb min lommelygte og vendte mig mod soveværelsesdøren. Der var intet..." (side 83-85, *Fire In The Brain*, 1992).

Dr. Ronald Siegel, som fortalte om denne oplevelse, er en fremtrædende psykolog og en anset universitets-professor og desuden en kendt og velrenommeret autoritet inden for forskningen i narkomisbrug og adfærd. Han var så forvirret over sin oplevelse, at han i flere dage gik rundt i en omtumlet tilstand. Han forsøgte dog at finde grunden til oplevelsen. Hans indtryk af vækkeuret og de andre ting i soveværelset gjorde, at han mente, der måtte være *noget virkeligt* bag hændelsen. I første omgang troede han, at det var en ond drøm eller en slags angstneurose. Da den slags ting typisk finder sted før man vågner, kunne det ikke forklare, hvorfor hans oplevelse først fandt sted *efter*, han var vågnet. Derefter mente han, at det var en "natte-rædsel", det vil sige en spontan opvågning fulgt af psykologiske tegn på en ekstrem frygt, hjertebanken, hurtig åndedræt og en kraftig svedetur. Normalt skriger den sovende i panik, går eller løber rundt i værelset, Siegel var blot lammet. Folk husker i øvrigt sjældent natlige rædsler, da de ikke optræder under REM-søvnen, Rapid-Eye-Movement, hurtige øjen bevægelser. Natte-rædsler er ikke drømme, men resultatet af et mislykket forsøg på kontrollere angsten efter pludselig at blive vækket af en dyb søvn. Det er oftest børn, der oplever natte-rædsler, de er sjældne blandt voksne. Siegel konkluderede, at han havde haft en af de velkendte søvnlammelser i forbindelse med en hypnopompisk hallucination. I sin analyse slår Siegel fast, at det er meget vigtig for at forstå den slags oplevelser, at man betragter både de fysiske og psykiske omgivelser, da et falsk indtryk kan optræde som et virkeligt fænomen. Med hans ord "*Rigtige hallucinationer er mentale hændelser. Det mentale element - billeder, tanker, erindringer og drømme er de eneste byggeklodser, der er nødvendige for at danne det endelige indtryk."* Fire in the Brain, side 96.

Der er en forbindelse mellem mentale oplevelser som tanker og fantasier, drømme og hallucinationer, og for mange mennesker kan disse oplevelser gribe ind i hinanden. En drøm, der optræder ved opvågning, kan let blive til en hallucination. På samme måde kan en tanke, der farer gennem hovedet, lige før vi falder i søvn, blive en drøm. De mekanismer, der registrerer et indtryk, har i mange situationer meget svært ved at skelne mellem virkelig og illusion. Normalt er en virkelig hændelse mere fremtrædende, mere levende, meget tydeligere og let at genkende, da det ofte drejer sig om en ydre stimulus. Mange kan heller ikke ændre dem med viljens kraft. Mentale hændelser, der har de samme kvaliteter, er ofte svære at skelne fra de virkelige hændelser, da de ofte er et resultat af narko, drømme, søvnmangel, stress og sult. Søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer har de samme kvaliteter. Hvis andre med så stor erfaring og viden som dr. Siegel har svært ved genkende en hallucination, hvad kan vi så forvente af andre og måske naive personer? Det er let at forstå, hvorfor de føler sig hjemsøgte, forstyrrede og måske endda tror, at de er ved at blive skøre. Det er også let at se, hvorfor de forsøger at undertrykke

så frygtelige og uforklarlige oplevelser ubevidst. Det, at de ved en senere lejlighed fortæller om oplevelserne, får dem til at udvise symptomer på posttraumatiske stress forstyrrelser (PTSD).

Søvnlammelse ledsaget af hallucinationer er den mest skræmmende oplevelse, man kan have. De fysiske forandringer, der ledsager søvnlammelse, er åbne øjne, muskellammelse og åndedrætsbesvær. Offeret er ofte blegt, skræmt, bange og føler sig som genstand for stærke erotiske fornemmelser. Han eller hun er fuldstændig ude af stand til at bevæge sig, selvom om han eller hun er vågen og ved fuld bevidsthed. Lammelsen er faktisk en frygtelig oplevelse, som man vil huske meget længe. Hallucinationerne opstår, fordi offeret er fanget af sin totale ubevægelighed. I den hypnopompiske tilstand er hjernen ude af stand til at skifte fra drømme-stade til vågen tilstand. På dette tidspunkt fortsætter de kredsløb i hjernen, der aktiveres af drømme, med at sende signaler til hjernebarken, hvor pandelappen antager, at signalerne kommer fra den omgivende verden og ikke inde fra hjernen. Signalerne kunne være et billede af et spøgelse (det sker meget ofte), en dæmon (som i tilfælde af incubus og succubus eller "old hag") eller en ikke-jordisk fremmed. I denne "vågen drømme" tilstand både ser, hører, føler og lugter den drømmende ting, *som virkelig* er i værelset. Stimuli fra omgivelserne vikler sig ind i stimuli fra drømmene, så både de sande og de falske indtryk bliver organiseret på en sådan måde, at hjernen tror, at den er vågen, selvom den faktisk stadig sover og drømmer. En brat opvågning i en tilstand af søvnlammelse får en til at hyperventilere og fornemme, at der er noget, der trykker på brystkassen. Hyperventilationen formindsker indholdet af ilt i blodforsyningen til hjernen. Iltmangelen giver så hyperakusis, det vil sige en tilstand, hvor almindelige lyde virker ekstremt høje. Den mindste lyd vil derfor få den drømmende til opleve et utal af lyd-hallucinationer såsom fodtrin, fordrejede stemmer, tunge åndedræt, brummen, summen, drøn, brag og så videre. Hvis iltforsyningen bliver yderligere formindsket, vil det sexuelle lyst-center i hjernen blive stimuleret. Kendskab til netop dette fænomen, bliver ofte brugt i autoerotisk aphyxia, det vil sige det, at binde et reb om halsen under masturbation for at få en kraftigere orgasme. Det er også en af grundene til, at bortført-af-fremmede syndromet er så fyldt med forestillinger om voldtægter, eksperimenter med kønsorganerne og så videre. Det sker tit, at den slags sexuelle forestillinger bliver overført fra REM-søvnen, og for mænd ofte resulterer i erektion. Der sker også noget med det autonome nervesystem. Det betyder, at der opstår ændringer i hudens temperatur, spændinger i huden, som giver en rislende fornemmelse, en isnende fornemmelse såvel som en stærk følelse af skræk og rædsel. Disse fornemmelser gør, at personen bliver ekstrem følsom over for selv det mindste stimuli fra omgivelserne. Ting, som ved-kommende under normale omstændigheder, slet ikke er opmærksom på. Følelsen af frygt får pupillerne til at udvide sig, så selv den mest simple og uskyldige skygge bliver til et monster, et spøgelse, en dæmon eller en truende fremmed.

DEN HYPNOGOGISKE TILSTAND

I den hypnogogiske tilstand optræder et antal lignende og skræmmende hændelser. For det første, når man begynder at falde i søvn, sker der en markant reduktion af de propriocep-tive impulser, der kommer fra musklerne, når de slapper af. Når man er ved at falde i

søvn, tolker hjernen i nogle tilfælde denne pludselige reduktion som om, man mister balancen. Det bevirker, at det giver et kraftigt ryk i kroppen, som om man er ved at vågne. Hvis man fortsætter mod søvnen og dermed slapper af, sker der et fald i hjernebølgernes styrke og frekvens, fordi alfa-bølgerne fra den vågne tilstand erstattes af de noget langsommere theta-bølger. Som et direkte resultat af, at kroppen mister fornemmelsen for tid og sted, føler den hypnogogiske drømmer, at han svæver gennem rummet, og at han ikke længere har en krop, at han er en frit svævende sjæl, eller at han er sluppet ud af sin krop, det vil sige, han har en "ud-af-kroppen" oplevelse. Det er grunden til, at de mennesker, der tror på ufo-bortførelser, ofte fortæller, at de svævede fra deres seng gennem væggene til et ufo og så videre. Disse fornemmelser er ofte ledsaget af, at de har mistet viljens kontrol eller er blevet lammede. *Hvis der ikke er en krop, er der ikke noget at bevæge.*

Glider man længere ind i søvnen og den hypnogogiske drømmetilstand, dukker der ofte en del usædvanlige billeder op. Disse drømmeblilleder begynder ofte som blinkende lys eller ildkugler, som ser ud til at svulme op og blive større efterhånden, som de nærmer sig den drømmende. Det er næsten ligegyldigt, hvilken form billederne har, de bliver oftest rapporteret som runde eller ovale og de vokser i størrelse jo længere tid den drømmende ser dem. I litteraturen er den slags oplevelser kendt som *Isakower fænomenet.* Disse usædvanlige, men meget almindelige hændelser er opkaldt efter den østrigske psykoanalytiker, der først beskrev dem (Isakower 1938). Fænomenet kan optræde, mens man falder i søvn, eller når man vågner og kan være ledsaget af en skurende fornemmelse omkring munden såvel som en mælkeagtig eller salt smag (Asaad 1990). Mange psykoanalytikere tror, at oplevelsen repræsenterer en glemt, men nu genkaldt erindring af en amningssituation. Cavenar og Caudill (1979) mener dog, at det snarere er et billede af angst som følge af oral skuffelse, eller blot en simpel forbindelse med en drøm forårsaget af angst eller stress (Stern 1961). Stern beskriver også en tilstand kendt som *sorte hallucinationer*, som er:

"stereotype sanseindtryk uden passende ydre stimuli. Mangler der et indhold med relation til personer, genstande eller hændelser, er de tæt ved at være elementære hallucinationer, som vi betegner som ubestemmelige indtryk såsom gnister, lynglimt, skylignende fænomener og så videre... De har forskellig styrke, hyppighed og varighed lige fra svage tåger til tydelige hallucinationer eller måske pseudo-hallucinationer, det vil sige, hallucinationer der opleves som sådanne, men opfattes anderledes. De kan vare nogle få sekunder, minutter, timer eller måneder... Når patienten vågner, er han normalt opmærksom på fænomenets hallucinationsagtige karakter (pseudo-hallucinationer)". Side 205.

Stern mener også, at mange hallucinationsagtige fænomener såsom svimmelhed, blive opslugt af ubestemmelige skyer, underlige fornemmelser i kroppen, en fornemmelse af at falde eller svæve eller forstyrrelser i rumfornemmelsen er fuldstændig identisk med det, som patienter med forstyrrelser i ligevægtsorganerne fortæller om.

En af mine egne klienter fortalte, at han få dage efter at have læst Striebers *Communion* og Hopkins *Intruders* vågnede op og så et gråt ansigt på væggen over sit toiletbord. Få minutter senere, efter en kort søvn, dukkede ansigtet op igen. Med hans egne ord:

"Ansigtet var lidt større end mit eget. Det lyste og var mandelformet med sorte, udstående øjne. Øjnene havde ingen pupiller og ansigtet så ikke direkte på mig, men lidt mod højre. Jeg var så hypnotiseret af øjnene, at jeg ikke lagde mærke til andre træk end lodrette rynker på dets kinder, hvilket gav det et meget uhyggeligt udseende."

Gennem flere måneder så klienten billeder af et dødt dyr, en rød tåge, et hundehoved, et væld af bobler på væggen over fodenden af sin seng, adskillige hvide lys på vinduet, lysglimt, julemanden, kaniner, et grisehoved, geometriske figurer både i farver og sort/hvid, såvel som aber og flere ansigter af både mænd og kvinder. Af yderligere interesse er, at hans søn også har oplevet både hypnopompiske og hypnogogiske hallucinationer såvel som Isakower fænomenet i mindst to tilfælde. Fysiske og psykiske undersøgelser af både klienten og hans søn afslørede, at de intet fejlede, men var både normale og raske. Det mest interessante ved en tegning, som min klient lavede af det "grå ansigt", var, at det næsten var identisk med forsideillustrationen på Striebers *Communion.* Det er helt klart, som også Siegel bemærker, *"at en døsig person i en hypnogogisk tilstand er lige så modtagelig for suggestioner som personer i en hypnotisk tilstand".*

Før vi forlader begrebet søvnlammelse, er det klogt at se på en anden form for fuldstændig eller delvis muskellammelse, kendt som katapleksi (pludselig tab af muskelspændingen, så personen falder sammen uden dog at miste bevidstheden). Katapleksi har forbindelse med narkolepsi, som tidligere er omtalt. Dr. William C. Dement, en stor autoritet inden for forskningen i søvnforstyrrelser, mener, at mennesker, der lider af narkolepsi også lider af katapleksi. Personer med katapleksi er vågne og opmærksomme på, hvad der sker omkring dem, de er dog ikke i stand til at bevæge sig. Denne slags anfald kan optræde når som helst, men dog oftest når offeret er følelsesmæssigt ude af balance. Der er mennesker, som får et anfald af katapleksi, mens de spiller baseball, elsker, ser tv eller film. Selvom de er vågne, er de fuldstændigt ude af stand til at bevæge sig. Efter få minutters afslapning, har de igen den fulde kontrol over musklerne. Tidligt i 1960erne opdagede Dement og hans kolleger, at patienter med narkolepsi begyndte deres nattesøvn med straks at glide ind i en REM-søvn eller drømmefase-søvn frem for at glide ind i en tungere søvn, non-REM-søvn (Dement 1976). Derfor står det helt klart, at hypnogogiske hallucinationer er livagtige drømme under visse perioder med REM-søvn. Dement var også i stand til at forklare de mystiske anfald af søvnlammelse og katapleksi. Vi har længe vidst, at hjernen under REM-søvnen styrer musklerne, så den sovendes arme, ben og krop er lammede. Denne lammelse gør, at vi kan drømme uden at vågne. Hvis hjernen ikke gav rygmarven ordre om at blokere for alle bevægelser, ville den drømmende rent bogstaveligt springe ud af sengen og udføre sine drømme-fantasier. Signalet til rygmarven skal være meget kraftigt, hvis musklerne skal holdes i ro. I en stor del af tiden mærker de fleste af os tilfældige trækninger og spasmer. Andre mekanismer holder de hæmmende kræfter i skak, mens vi er vågne. Det sker dog ikke for mennesker, der lider af narkolepsi. Hos disse patienter bryder de hæmmende kræfter igennem og de bliver stive som stenstøtter. Når en patient med narkolepsi falder i søvn om aftenen, er det første, han eller hun oplever, et anfald af katapleksi før REM-søvnen indtræder. Hvis patienten forsøger at bevæge sig, før han falder i søvn, vil han opdage, at han er lammet. Hvis han så også er modtagelig over for sanseindtryk, vil han meget hurtigt være fanget i et net af realistiske hændelser samtidig med, at han tror, han er vågen. Den drømmende kan være i stand til at bevæge arme og ben og endda sidde op i sengen, mens han stadig ser syner. Indholdet i disse hypnogogiske hallucinationer kan være både ondartede eller

godartede, og i mange tilfælde et spejlbillede af, hvad den drømmende har beskæftiget sig med på det seneste. Hvis den drømmende har læst science fiktion historier, skrækromaner, set gyserfilm eller tv-udsendelser om ufoer og ufonauter, vil han sandsynligvis opleve en kontakt med ikke-jordiske, spøgelser, dæmoner, vanvittige mordere eller noget, der ligner en ufo-bortførelse. Christopher Evans fortæller om en videnskabsmand, som havde tumlet med et problem i flere måneder uden den store succes. Han var ved at miste modet, da han en morgen vågnede og så genfærdene af verdens største videnskabsmænd, Newton, Galileo, Darwin og så videre, marchere forbi sin seng, mens de fortalte ham, at han ikke skulle give op, da han til sidst ville vinde (Evans 1980). På samme måde er de fleste spøgelser, monstre, ikke-jordiske og så videre, som besøger sovende midt om natten, drømmesyn, som hjernen krydrer søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer med.

I modsætning til den almindelige overbevisning er narkolepsi ikke en sjælden lidelse. Dement og hans medarbejdere har fundet over 2.000 tilfælde alene i området omkring San Francisco Bay, og de har anslået, at omkring 100.000 mennesker i USA lider af narkolepsi. Det totale antal mennesker, som har haft hypnopompiske og hypnogogiske hallucinationer, må være af en anseelig størrelse, da både narkoleptiske og ikke-narkoleptiske tilfælde skal medregnes. Roper-undersøgelsen forsøger at finde det rette tal. McKellar og Simpsom (1954) gjorde et forsøg på at identificere søvnlammelses- og hypnopompisk hallucinations-tilfælde blandt universitetsstuderende, og opdagede, at 67% af dem havde set syner. McKeller mener dog, at dette tal er stærkt undervurderet, og i 1979 fastslog han, at søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer er en ganske almindelig foreteelse (McKellar 1979). McKellar beskrev også forskellen mellem hypnogogiske "sekvenser" og hypnogogiske "episoder". Sekvenser er en gruppe hurtige ændringer i en genstands eller en persons udseende, dens placering i omgivelserne og mangel på sammenhænge i beretningen. Episoder følger det samme mønster, men varer længere og er meget tydeligere. Deres indhold er ofte blot en videreudvikling af nylige indtryk og tanker, eller i andre tilfælde mere symbolske og drømmelignende, fantasiagtige og uvirkelige eller fuldstændig fremmedartede og uden forbindelse til personens dagligdag.

HYPNOSE OG SUGGESTION

Kendt og accepteret eller kendt og afvist. De mennesker, der tror på ufo-bortførelser, bør erkende, at hypnose i bund og grund drejer sig om eftergivenhed, afslapning og suggestion. Det er også en kendsgerning, at fakta og fiktion - som i drømme og hallucian-tions-agtige tilstande - hurtigt og let blandes sammen. Meget få af de erindringer, som dukker op via hypnose, er ægte og i overensstemmelse med sandheden. Erindringer af traumatisk eller stærkt følelsesmæssig karakter, og især hvor angst er en del af indholdet, er ofte sammenblandede og forvirrende. Det gælder især for personer, som har oplevet søvnlammelse- og hypnopompiske hallucinationer, da de ikke er klar over, om deres oplevelse var virkelig. Denne oplevelse er for de fleste så enestående og så skrækindjagende, at de gerne vil have sikkerhed for, at de ikke er ved "at blive skøre". Hvis disse mennesker er forudseende nok til at opsøge professionel hjælp af psykologer, som har kendskab til søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer, får de en korrekt forklaring på, hvad der virkelig er sket. De vil blive forsikret om, at de på ingen måde er "skøre"

eller forheksede. De vil også blive forsikret om, at hverken dæmoner, incubi, succubi, spøgelser, monstre, eksotiske ikke-jordiske fremmede, små grå, røde eller grønne mænd har eller vil angribe, voldtage, skænde, bortføre eller eksperimentere med dem. Hvis offeret derimod falder i hænderne på en terapeut uden kendskab til søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer, får de at vide, *"at du ikke skal være bekymrede, det var blot en ond drøm, et mareridt. Du er ikke ved at blive skør. Er de sikker på, at du ikke blev mishandlet som barn? Hvad føler du dig skyldig i? Har du problemer med din ægtefælle?"* Og så videre. Den mest almindelige terapeutiske indfaldsvinkel er faktisk at se bort fra søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer som grunden og søge forklaringen andre steder. Hvis et offer ikke har hørt om søvnlammelse, vil han eller hun måske konkludere, at han eller hun også "er" eller "var" bortført.

Lad os se på de to eksempler på søvnlammelse, som Budd Hopkins og Whitley Strieber beskriver og sammenligne dem med typiske tilfælde af søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer. Først Hopkins:

"(Sandy) ønskede at fortælle om en drøm, som hun havde for nylig... Hun følte, at den var næsten for virkelig til kun at være en drøm. Hovedindholdet i hendes beretning var, at ***hun var blevet vækket om natten, lammet og ført fra sit hus af tre uvirkelige væsener med store hoveder."*** (Side 44)

"'Andrea' havde læst min bog... og ønskede at fortælle mig om adskillige 'drømme', som hun havde i sin barndom... Omkring seks uger før hun skrev til mig, 'drømte' hun, at hun vågnede i sit soveværelse ved at et lille væsen med grå hud stod ved siden af hendes seng. Hendes samlever sov ved siden af hende, men hun kunne ikke bevæge sig og alarmere ham. Hun svævede ud af sin seng, over en mark bag sin lejlighed og ind i et ufo. Mens hun sad lammet på et bord, stak det lille væsen en nål op i hendes næsebor..." (side 124)

Ed havde taget en lille lur i sin lastbil da... *"Jeg vågnede fuldstændig lammet. Jeg var helt sikkert vågen, men det eneste, jeg kunne bevæge, var mine øjne... (mikrofonen til min biltelefon) var inden for rækkevidde, men jeg kunne ikke få fat i den, da jeg ikke kunne bevæge mig. Det føltes som om jeg lå der længe, men det drejede sig højst sandsynlig kun om få minutter. Lammelsen forsvandt."* (Under en regressionhypnose erindrede Ed, at han blev ført ind i et ufo og tvunget til at parre sig med en kvindelig fremmed. (Side 132)

"(Dan) huskede, at han vågnede i sin seng og så tre væsener med store hoveder og sorte øjne stå i sit værelse... Han mente, at oplevelsen var både virkelig og drømmeagtig på samme tid..."

Under regressionshypnose:

"Ligner hun noget virkeligt eller noget fra en drøm?"

"Hun var virkelig..." (hun voldtager ham)

"Kan du omfavne hende? Giver du hende et knus?"

"Nej, det er kun som jeg ligger der..."

"Ligner rummet noget fra en drøm?"

"Det ser ud som mit værelse..."

"Hun laver det hele? Og du rører dig ikke?"

"Korrekt." (Side 149-151)

Fra *Intruders*: The Incredible Visitations At Copley Woods, 1987.

Lad os nu se på Striebers beskrivelse:

"Jeg husker ikke, om jeg sov eller var vågen... Det var som om, jeg var fuldstændig lammet. Selvom jeg desperat ønskede at bevæge mig, kunne jeg ikke... jeg blev som viklet ind i et tykt tæppe af frygt, jeg var lammet og følte mig næsten som død... Jeg vågner sommetider om natten og kan ikke bevæge mig og heller ikke åbne mine øjne... Jeg havde en fornemmelse af, at der var noget stukket op i mit venstre næsebor.. Jeg forsøgte at kæmpe... Det næste, som jeg husker, var, at det var morgen... Der stod seks væsener for enden af sengen og så på mig... De virkede truende. Mærkeligt... Jeg føler det som om, at der bliver anbragt noget tungt på mig. Jeg ønsker at stå op... De står der blot."

Fra *Communion*, 1987.

"Ud på de små timer vågnede jeg pludseligt. Der var nogen meget tæt ved min seng... Jeg fik et glimt af et eller andet, der krøb sammen ved siden af mit natbord... Jeg kunne se nogle store, mørke øjne og vidste, hvem det var... Jeg fornemmede ligesom en trussel. Det var et helvede på jord at være der, og jeg kunne ikke bevæge mig, kunne ikke skrige, kunne ikke flygte. Jeg lå så stille, som var jeg død, og følte en indre angst. Hvad det end var, virkede det uhyggelig, så modbydelig, så mørkt og ildevarslende... Jeg kan stadig huske, at den sammenkrøbne tingest var frygtelig grim, dens arme og ben lignede store insektben, øjnene gloede på mig... Hver muskel i min krop var så stiv, at den var ved at sprænges. Det gjorde ondt. Min mave føltes som om den var fyldt med smeltet bly. Jeg kunne næsten ikke få vejret."

Fra *Transformation*, 1988.

Når vi sammenligner disse rapporter med de beskrivelser af søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer, som vi tidligere har set på, er det svært at skelne den ene fra den anden. Striebers, Hopkins og Siegels beretninger er stort set identiske. *Den væsentligste og mest markante forskel er, at de ofre for søvnlammelse og hypnopompisk hallucination, som går til de rigtige terapeuter, bliver orienteret om søvnlammelse og hallucinationer, mens dem, der går til terapeuter, som tror på ufo-bortførelser, får at vide, at de har været bortført!*

De mennesker, som har oplevet søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer og som henvender sig til en, som tror på ufo-bortførelser, gør det, fordi de selv tror, de har været bortført. Hvis de ikke selv har denne tro, hvorfor søger de så hjælp hos mennesker som kunstneren Budd Hopkins, historieprofessoren David Jacobs, dr. John Mack, Edith Fiore,

Irma Laibow og andre, som offentligt har erkendt, at de tror på ufo-bortførelser, og som har fået det omdømme, at de behandler mennesker, som tror, at de har været bortført? Med dr. Macks ord:

"Jeg vil normalt starte behandlingen med at se på, hvad der fik dem til at kontakte mig. Vi gennemgår de oplevelser og følelser, som får dem til at tro, at de har været bortført. Det kan være episoder med manglende tid, beretninger om uforklarlige lys eller væsener i deres nære omgivelser, usædvanlige drømme og mareridt, som har forbindelse til bortførelser, eller nærobservationer af mærkelige fartøjer." (Mack 1992)

Når først den formodede bortførte er i kløerne på den troende behandler, begynder legitimeringen af bortførelsen. Det sker ofte med regressionshypnose. I de fleste tilfælde, hvor der anvendes hypnose, bliver klienten med ledende spørgsmål ledt til at tro eller i mange tilfælde bedt om, at fortælle detaljer fra bortførelsen. Disse detaljer er ofte forstærkede, fremhævede og udviklede via suggestion under det hypnotiske interview, hvor hypnotisøren på en måde planter bortførelsen i den ivrige, samarbejdsvillige og let påvirkelige klient.

Dr. Martin Reiser, psykolog og hypnosekonsulent for politiet i Los Angeles, så et videobånd, hvor Budd Hopkins interviewer en klient under hypnose. Reiser konkluderede, at Hopkins under interviewet fortalte klienten, at bortførelsen virkelig fandt sted, at det var meget almindeligt at blive bortført, og at de ikke-jordiske bortførere virkelig fandtes. Hopkins' svar var:

"Tja, der er tilfælde, der er så langt ude, og personer, der har så svært ved at tale om det, at du er nødt til at forsikre dem om, at du tror på dem, hvis du ikke vil miste en god historie."

Reiser svarede:

"Jeg mener, at det, som de to mennesker havde følt og oplevet, kunne forklares meget bedre uden at blande ufoer og ufo-oplevelser ind i forklaringen."

Dr. Mack beskriver sin brug af hypnose sådan:

"Min teknik var oprindeligt sammen med *den bortførte* at bestemme, hvilke(n) bortførelse(r), vi skulle tale om." (Mack 1992)

Her er der ingen tvivl, hverken hos hypnotisøren eller klienten, om, at bortførelsen virkelig fandt sted. Det er begge parter enige om, før hypnosen begynder. Dr. Mack fortsætter:

"Når jeg først har fået nogle af detaljerne fra bortførelsen, beder jeg klienten om at gå tilbage til det tidspunkt, det handler om, og når han er rede, fortælle om den nat, den køretur eller hvor nu bortførelsen begyndte."
(Mack, 1992)

Når man bruger en så stærk suggestiv teknik som "hypnose" i en sådan atmosfære med "tro" og "suggestion" og er under indflydelse af en så anset, krævende og karismatisk "troende", som fylder suggestion efter suggestion på det afslappede og føjelige offer, ville det være et mirakel, hvis man ikke er enig og tilstår:

"Ja, ja! Jeg var - jeg må helt sikkert have være bortført af fremmede!"

Man kan være helt sikker på, at det styrker det sociale selvværd ikke blot at være offer og have detaljer fra sin bortførelse, men at dele oplevelserne med tidligere ofre. Selv om hypnotisøren gør sig stor umage for ikke "at plante ord og forestillinger i sin klient", sker det alligevel. Hypnotisøren står med sine ben i to lejre, på den ene side skal han som øvet undgå at påvirke sin klient, på den anden side vil han gerne have bekræftet sin egen tro. Man kan derfor roligt hævde, at de tilfælde med ufo-bortførelser, hvor der bliver brugt hypnose, er iatrogene, det vil sige, at de er forårsaget af hypnotisøren. De tilfælde, som de mennesker, der tror på ufo-bortførelser, kommer med, og hvor der ikke anvendes hypnose, er stort set resultatet af suggestion (Baker 1990), fantasi (Ring 1992), et fantasifoster (Wilson og Barber 1983, Basterfield og Bartholemew, 1988, Rhue og Lynn 1987), personlig vinding, misfortolkninger af søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer. Der er selvfølgelig også andre muligheder, der er mennesker, som gerne vil have opmærksomhed, og så er der selvfølgelig penge. Der findes ingen lettere måde at skaffe sig opmærksomhed på end at påstå, at man har været bortført af et ufo.

IATROGENESI

Iatrogen (græsk): forårsaget af læger; bruges især om (indbildte) symptomer fremkaldt ved patientens misforståelse af lægers eller klinikpersonales udtalelser eller handlinger.

Når det drejer sig om iatrogenesi, det vil sige, at terapeuten former og skaber lidelsen, som den mest sandsynlige forklaring på udbredelsen af ufo-bortførelsessyndromet, er en artikel af den canadiske psykiater Merskey meget relevant. Siden den moderne tids ufo-bortførelser begyndte med Betty og Barney Hill i 1950erne [Betty og Barney Hills observation fandt sted i 1961 /red.], er tilfælde af personlighedsspaltning fundet i stort antal især i Nordamerika siden 1957. Som følge af den store opmærksomhed er det tvivlsomt om tilfældene af personlighedsspaltning ikke skyldes terapeuterne. For at afgøre om personlighedsspaltning var et spontant fænomen, undersøgte Merskey en del rapporter fra litteraturen meget omhyggeligt. Han lagde især vægt på, hvordan diagnoserne var stillet. De tidlige tilfælde drejede sig om amnesi, svingede sindsstemning og forstyrrelser i hjernen. De sekundære tilfælde viste sig at være en følge af hypnose, og adskillige amnesi-patienter havde især øvet sig på at udvise en ny personlighed. Mange andre led af åbenlyd iatrogenesi. Ingen af rapporterne udelukkede muligheden for kunstig oprindelse. Efter sin lange og omhyggelige undersøgelse, konkluderede Merskey, at diagnosen personlighedsspaltning i dag stort set skyldes dårlig behandling hos uudannede terapeuter. Dr. Paul R. McHugh fra John Hopkins School of Medicine har samme mening. Han skriver:

"Lige da de gejstlige i Massachusetts var overbeviste om, at de havde slået Satan med trolddom, var andre gejstlige - det er terapeuterne - overbeviste om, at de bekæmpede gerningsmændene til den sexuelle undertrykkelse og børnemisbrug ved at erkende sindsforstyrrelser.

Tilfældene af personlighedsspaltning *har efterhånden fået et epidemisk omfang, især i visse behandlingscentre. Fra mindre end 200 diagnostiserede tilfælde fra de seneste hundrede år, er tallet inden for det sidste årti steget over 20.000, og en stor del af dem tillægges sexualmisbrug... den store udbredelse epidemien efterhånden har fået, tyder på, at sexualmisbrug er blevet meget almindelig. Det betyder, at psykiaterne, selvom det drejer sig om hysteri, skal være opmærksomme på, at de ikke forveksler det med noget andet... For at neutralisere dette, må psykiaterne undersøge patienten med henblik at finde ud af, hvordan* personlighedsspaltning *er opstået, og hvordan erindringen om sexualmisbrug er opstået. Dette kan føre til, at denne epidemi ophører lige så pludseligt som hekseforfølgelsen i Salem... En stor del af de psykiatriske fejltagelser deler ofte skæbne med denne skræmmende blanding af medicinske fejl i forbindelse med smarte ideer. Enhver udfordring til en sådan vildledelse må samtidig konfrontere de professionelle autoriteter og den moderne overbevisnings politiske styrke."* (McHugh 1992, side 507-509)

I 1984 kunne dr. C.H. Thigpen, som sammen med dr. H.M. Cleckley skrev The *Three Faces of Eve*, en af de første populærvidenskabelige beretninger om personlighedsspaltning , fortælle, at i de 25 år, der var gået siden deres bog udkom, havde de modtaget i hundredvis af patienter fra terapeuter, som havde stillet diagnosen personlighedsspaltning, en del havde endda selv stillet diagnosen. Blandt disse mange patienter fandt Thigpen og Cleckley kun en, som virkelig led af "personlighedsspaltning". (Thigpen 1984)

Erfarne terapeuter ved godt, at diagnosen er både heuristisk og variabel (Merskey 1986), og nogle diagnoser er foretrukne frem for andre, fordi symptomerne dukker op uafhængig af både lægelige og sociale grunde, udsigterne for klienterne er gode, fordi lidelserne er lette at behandle. Med Merskeys ord:

"De (diagnoserne) kan være påvirket af psykologiske faktorer eller sociale forventninger, det er lige meget om det drejer sig om smerter hos cancerpatienter, depressioner eller post-traumatisk stress. Der er dog god grund til at afvise disse diagnoser, som skyldes bevidste rollespil og anden personlig overbevisning i problemløsningen. Vi har alternativer, der er mindre besværlige og ikke moralsk ubehagelige. Jeg betragter personlighedsspaltning som en diagnose med et underforstået synspunkt, og at andre acceptable alternative diagnoser er: mani, visse depressive lidelser, skizofreni og tvangstanker. Det sker endda i nogle tilfælde af personlighedsspaltning, at nogle forandringer eller adskillelsessymptomer dukker op uden medicinske eller sociale grunde... En del forfattere har allerede slået fast, at personlighedsspaltning kan være forårsaget af lægers og andres interesse for lidelsen." (side 329)

Merskey skriver videre:

"Der er ikke fundet et eneste tilfælde, hvor personlighedsspaltningen er opstået via ubevidste processer. Der har altid været ydre faktorer til stede. Den ydre faktor kan være læge, en terapeut eller medierne. Med disse faktorer er vi nået til et stade, som vi kan

sammenligne med Heisenbergs ubestemmeligheds princip: En observation af fænomenet ændrer det. Hvis det er sandt, betyder det, at ingen senere tilfælde (muligvis siden Prince, men i hvert fald ikke siden filmen "The Three Faces Of Eve") kan opfattes som sandfærdige [veridical], idet det er sandsynligt, at disse personer vil have kendskab til emnet." (Merskey 1992, side 337)

Det betyder, at når det drejer sig om ufo-bortførelser, har der ikke været noget nyt under solen siden Betty og Barney Hill eller i det mindste siden filmen *Nærkontakt af tredje grad.*

Merskey tilføjer:

"Personlighedsspaltning optræder næsten aldrig som noget spontant og vedvarende hos voksne. De tilfælde, som jeg har undersøgt, har ikke været andet end en omflakken i omtåget tilstand. Hvis det ikke drejer sig om iatrogenesi, kan man forvente, at tendensen til at indtage andre roller som følge af et andet bevidst livsmønster bliver mere tydelig... Hvis tilstanden ikke bliver holdt ved lige, kan man forvente, at ændringerne i personligheden forsvinder.

Suggestion, social tilskyndelse, forventning og ønsket om opmærksomhed kan udløse en sådan personlighedsspaltning.

Det er indrømmet, at det kun er de læger, som forventer at se en sådan lidelse, der kan se den. De læger, som ikke tror på den, kan ikke se den. Jeg var i lighed med andre villig til at acceptere dens eksistens, jeg fandt den dog aldrig selv, før den største og mest dramatiske stigning i tilfældene nogen sinde fandt sted. Det er ikke nødvendigt at behandle patienter, som har haft en frygtelig barndom, og som har symptomer på, at de er ved at udvikle en tro på en anden personlighed. Fænomenets entusiaster får det til at vokse i antal." (Merskey 1992, side 337)

Disse to afsnit kunne lige så godt handle om personer, som tror på ufo-bortførelser i stedet for personlighedsspaltning. Det står helt klart at suggestion, social tilskyndelse, forventning og ønsket om opmærksomhed kan udløse en tro på ufo-bortførelser. Læger og terapeuter, som tror på og forventer at se lidelsen, kan se den. De, som ikke tror, kan ikke se den. Og helt klart, entusiaster inden for ufo-bortførelses fænomenet får helt sikkert antallet af rapporter til at stige!

Når man ser på, hvordan patienter, læger og andre terapeuter er begyndt at tro på personlighedsspaltning og fremlægge dets populære mønstre, opstiller Merskeys fire forklaringer på, hvordan personlighedsspaltning opstår:

1) Det er en misfortolkning af en organisk eller bipolar sygdom;
2) Det er en bevidst udvikling af fantasier som en løsning på følelsesmæssige problemer;
3) Det er en udvikling af en hysterisk amnesi fulgt af optræning hos terapeuten;
4) Det er fremkaldt af et underforstået krav om forandring under hypnose eller gentagne interview.

På en lignende måde - med den mulige undtagelse at det er en slags organisk sygdom, og den mulighed kan fuldstændig udelukkes - skabes de populære mønstre af en ufo-bortførelse, som så mange lettroende terapeuter tror på:

1) Det er misfortolkninger af søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer;
2) Det er en bevidst udvikling af fantasier om bortførelse og voldtægt som en løsning på følelsesmæssige problemer;
3) Det er udviklingen af hysterisk amnesi og post-traumatiske stress symptomer fulgt af genopfriskning hos terapeuten for at sikre, at klienten beskriver alle ufo-bortførelsens symptomer korrekt;
4) Det er dannelsen af et troværdigt ufo-bortførelsesscenario, som dukker op under hypnose som et resultat af gentagne interview.

I dag vil det ikke være helt forkert at sige, at alle påståede ufo-bortførelser er opstået som følge af en massiv indflydelsen fra medier og iatrogenesi. Hvis der overhovedet findes virkelige tilfælde, hviler bevisbyrden på skuldrene af de skyldige: ofrene og deres terapeuter. Merskey konkluderer, at diagnosen personlighedsspaltning ikke byder på den bedste chance for helbredelse. Han mener også, at både sund fornuft og psykiatrien er sat på en hård prøve af påståede ufo-bortførelser og de naive terapeuter.

MANGLENDE TID

Med hensyn til "manglende tid" oplevelser, er det beklageligt, at Roper-undersøgerne ikke begrænsede deres spørgsmål om "manglende tid" til en udvalgt skare af langturschauffører. Havde de gjort det, ville svarene på de spørgsmål, der drejede sig om manglende tid, have nærmet sig 100%. Næsten alle de chauffører, som vi har hørt om eller talt med, har fortalt om "søvn i vågen tilstand", "black out" og "tabt tid" oplevelser. Perioder med amnesi og glemsomhed, mens man kører, er en almindelig oplevelse for de fleste - især for chauffører, der kører lange distancer ad kendte ruter. Williams (1963) fortæller om et tilfælde, hvor en kvindelig chauffør havde så mange perioder med amnesi mens hun kørte i New Jersey, at hun søgte psykiatrisk hjælp. Hun kunne huske, at hun standsede ved en lyskurve i en by, der lå tidligere på ruten, end den by, hun nu var i, men hun kunne ikke huske noget som helst fra vejen mellem byerne. Da hun havde haft gentagne oplevelser af samme slags, hvor hun ikke kunne huske, hvad der var sket, mens hun kørte 40 til 50 km eller mere, og sommetider i perioder på en time eller to, frygtede hun, at hun fejlede et eller andet. Manglende tid fænomenet er meget almindelig og ikke begrænset til lastbilchauffører og førere af personbiler. Passagerer i biler fortæller også om den slags oplevelser, men deres reaktioner får ikke den samme opmærksomhed som chaufførernes. Langturschauffører på vogntog med to chauffører fortæller hyppigt om, at deres medchauffører virker sløv og styrer vognen mere eller mindre mekanisk. Dette sammen med chaufførens stirrende øjne viser, at det er på tide at skifte chauffør. Langturschauffører og trafikpiloter lider ofte af perioder med "manglende tid". En langturschauffør fortæller:

"Jeg opdagede dette forhold (amnesi), mens jeg en nat kørte fra Portland, Oregon, til San Francisco, Californien. Lysene fra en by nærmede sig, og jeg opdagede, at jeg havde

halvsovet de sidste 40 km. Så vidt jeg vidste, var vejen, som jeg havde kørt, ikke helt lige, det var helt klart, at jeg havde klaret vejen med alle dens kurver og så videre Jeg husker overhovedet intet fra den strækning.

Jeg har formodentlig gjort det flere gange efter, jeg fandt ud af, at jeg kunne køre kilometer efter kilometer og hvile mig samtidig uden at huske det. Opstod der et eller andet faretruende, var jeg dog straks vågen." (Williams 1963)

Der er svært nok, når man kører sammen med andre, men det er sværere, når man kører alene. En ensom rejsende fortæller:

"Jeg har lagt mærke til, at hver gang jeg rejste til New York via Merrit Parkway (Connecticut), måtte jeg kæmpe for ikke at falde i trance, selvom jeg havde fået en god nats søvn før turen... Der skete det samme, hvis jeg tog til New York via Boston Turnpike, som går igennem mange byer, jeg synes altid, at turen er interessant, og jeg er ikke bange for den ensformige køretur... såvidt jeg husker, var den eneste gang, jeg fandt det ensformigt at køre alene, på en vej meget lig med Merrit Parkway." (Williams 1963)

Trance og manglende tid oplevelser synes også at optræde under andre forhold:

1) Når chaufføren er nødt til at køre bag lastbiler eller andre lange køretøjer over længere tid;
2) Når de kører om natten og deres synsfelt er begrænset til det område, som forlygterne oplyser.

Reed skriver i *Psychology Of Anormalous Experience* (1974) om disse manglende tid oplevelser og forklarer dem som skabt af hjernen til den aktuelle situation. Da det kræver en vis erfaring at køre en bil, kan den øvede chauffør styre, skifte gear, give signal og så videre uden at tænke nærmere over det. Dertil kommer, at et tidsforløb bestemmes af en serie handlinger. Når en person fortæller om "et hul i tiden", siger han ikke, at et tidsrum er forsvundet, men at han ikke har registreret de begivenheder, som *normalt står som et mål for tiden*. Den oplevelse, der fortælles om og synes så mærkelig, er faktisk en "opvågning", mens man allerede er vågen og bliver opmærksom på, at man lige har oplevet en blank periode. Da de fleste af os lever som slaver af uret, vil vi, når vi oplever en tid, som vi ikke kan gøre rede for, blive forvirret og mene, at vi har mistet en del af vores tid. En chauffør vågner op i New York og opdager, at han ikke har erindring om, hvad der er sket siden Boston. Selvom chaufføren beskriver sin oplevelse i tid, kunne han lige så godt beskrive den i *afstand* eller nok mere korrekt i *hændelser*, det vil i dette tilfælde sige *manglen på hændelser*. Selvom der er sket noget i den manglende tid, har intet været af så stor betydning, at chaufføren har følt det nødvendigt at registrere det. Man oplever et hul i tiden, når der ikke sker noget af særlig interesse, for eksempel hvis der er god sigtbarhed, tør vej og meget lidt trafik. Det betyder, at turen forløber uden problemer og uden de store krav til chaufføren.

Når vi lærer og behersker noget så komplekst som at gå, tale og køre en bil, bliver det let noget, vi udfører pr. automatik. Det betyder, at vi ikke behøver at tænke over den slags længere, men kan fokusere på opgaver, der befinder sig på et højere niveau. Når vi kører bil, er vi dog nødt til at holde øje med omgivelserne, især hvis de er ukendte og derfor

stiller særlige krav til vores opmærksomhed. Den øvede tennisspiller kan ikke slække på koncentrationen, da hans modspiller hele tiden ændrer omgivelserne. Lige meget hvor automatiske hans slag end er, må han hele tiden være på vagt. Hvis vi skal gå flere kilometer på en øde strand, behøver vi ikke at tænke over, hvad vi er i færd med, vi gør det bare. Det er muligt at gøre to ting på en gang, hvis den ene ting ikke kræver opmærksomhed og sker pr. automatik. Vi foretager os mange ting uden at tænke over det, for eksempel hvis et barn pludseligt løber ud foran vores bil. Vi står på bremsen uden at tænke over det. Chaufføren ved, at han kører *pr. automatik.* Når situationen ændrer sig og begivenhederne kræver hans opmærksomhed, "vågner han op". Han træder pludseligt på bremsen uden at tænke over det. Når han nærmer sig New York City, hvor trafikken bliver tættere, hornene hyler, trafiksignaler dukker op, og de automatiske rutiner ikke længere er nok, skærpes hans opmærksomhed. Når forholdene pludselig skifter karakter, "vågner" han op, Han tror nu, at han er i New York tidligere end han burde. Som Reed skriver: *"På en måde beskriver han helt korrekt det skete som et 'hul'. Men hullet er ikke i tiden, men i opmærksomheden eller hans bevidsthed."* (Reed 1974, side 20)

Kort fortalt er oplevelsen af manglende tid blot en fornemmelse af, at der intet er sket. En stor del af den tid, vi ikke har nogen erindringer fra, forløb uden, der skete noget særligt. Singer skriver i *Inner World Of Daydreams* (1975), at manglende tid oplevelser er meget almindelige og helt normale, og de er ikke begrænsede til at finde sted på øde motorveje. Han spørger:

"Oplever vi virkelig 'blanke perioder', mens vi er vågne? Det ser faktisk ud til at være tilfældet, at vi under visse omstændigheder, når vi er trætte og sløve eller dybt koncentrerede, bliver opmærksomme på, at vi ikke kan gøre rede for et tidsrum eller ikke husker, hvad der skete i kortere eller længere perioder." (Singer 1975)

Når vi falder i søvn, drømmer vi, men hvis vi ikke programmerer os selv til at huske drømmene, forsvinder de ud i den blå luft, så snart det er morgen, og en travl dag venter os. Hvis drømmene irriterer, skræmmer eller ophidser, husker vi det følelsesmæssige i drømmen, men detaljerne forsvinder i en tåge. Hvis det derimod drejer sig om søvnlammelse eller en hypnopompisk hallucination, har vi ikke problemer med hukommelsen. Jo mere vi tænker på manglende tid oplevelser og deres forbindelse med omstændighederne og omgivelserne, jo tydeligere bliver det, at det drejer sig om en normal, dagligdags og almindelig mental oplevelse, der så absolut intet har med ufoer og ufobortførelser af gøre. Den kendsgerning, at man føler, at man har haft en manglende tid oplevelse efter enten hypnose eller hjernevask og så forbinder den "manglende tid" med en ufo-bortførelse, har intet på sig i virkeligheden. Ikke blot er vores dagdrømme lige så svære at huske som vores drømme om natten, deres indhold og den tid vi tillægger dem er - i de fleste tilfælde for os - hinsides vores hukommelse. Oh ak og ve, hvor forsvandt al den "manglende tid" dog hen?

HUDAFSKRABNINGER, KRADSEMÆRKER, SÅR, AR OG BLÅ MÆRKER

Ifølge de mennesker, som tror på ufo-bortførelser, *"må patienten også have et eller to uforklarlige ar på benene - eller et tilfældigt sted på overkroppen - hvis han eller hun selv mener, at der tilsyneladende har fundet en medicinsk undersøgelse sted."* Disse mærkelige ar har ofte form som et karakteristisk "ridse mærke eller et rent snit", og den bortførte er ofte forlegen, når vedkommende fortæller om, hvordan mærkerne opstod. Den formodede grund til denne forlegenhed er, at hverken den bortførte eller andre kan huske, hvordan de fik mærkerne, eller hvor de kom fra. Ifølge Bigelow drejer det sig om i alt 14.800.000 mennesker. Det mest overraskende er, at det totale antal ikke er større eller i det mindste lig med 100% af den samlede befolkning, da alle, der undersøger deres egen krop omhyggeligt på et givet tidspunkt, højst sandsynligt vil finde en eller flere hudafskrabninger, kradsemærker, sår, ar eller blå mærker, som de ikke kan forklare. Hvis du ikke tror på det, kan du blot undersøge din egen krop meget omhyggeligt. Når det drejer sig om de karakteristiske ridse mærker og rene snit, hvad er så bedre at undersøge end nogle fotografier af disse typiske sår. Såvidt jeg ved, er sådanne fotografier aldrig blevet offentliggjort, og de formodede sår er aldrig blevet undersøgt af en autoriseret dermatolog (hudlæge) eller retsmediciner. De kunne så afgøre, hvilken slags instrument, hvis et sådant, der havde lavet snittene. 14.800.000 mennesker fortalte altså, at de havde fundet *forvirrende kradsemærker, sår, ar og blå mærker, som de opdagede på deres kroppe*. Det er meget lidt sandsynligt, at de *påstod, at mærkerne enten var ridse mærker eller rene snit*. Påstande om *"mærkelige snit, nålemærker, trekantede blå mærker og ridselignende ar af ukendt oprindelse synes at være et yderligere 'bevis' på, at en slags unormal fænomen virkelig eksisterer."* (side 53). Det hævdes også, at børn er *"fundet langt fra deres senge forvirrede og omtågede i nærliggende marker eller uden for deres aflåsede hjem midt om natten."* Desværre findes der ingen dokumentation på disse sensationelle påstande, hverken på lokale politistationer eller hos FBI. På samme måde får vi en syndflod af andre udokumenterede påstande om, at mange mennesker *"virkelig har set, at en bortførelse fandt sted - de så en lysstråle ramme en person, så en eller anden svæve ud af sit vindue eller så nogle små væsener. Med mange vidner, dokumenteret fravær, sår og perfekte runde mærker på jorden bliver fænomenet mere end mytisk og imaginær."* Hvor i himlens navn er dokumentationen for alle disse hysteriske påstande? Hvor er vidnerne? Hvem er det, der fremsætter sådanne påstande? Hvor er beviset på så forbløffende, hjernevridende, jordrystende, videnskabelige udfordrende påstande? Hvor, oh hvor.

DIVERSE UFULDKOMNE UFO-BORTFØRELSES SCENARIER

Opmærksomme læsere af litteraturen om ufo-bortførelser må for længe siden være begyndt at tage de mange beretninger med et gran salt. For eksempel skriver dr. John Mack, at ufo-bortførelser ikke blot er ret almindelige, deres antal er også stigende. Med hans ord: *"Hundrede, tusinde hvis ikke millioner af amerikanske mænd, kvinder og børn har oplevet en ufo-bortførelse eller et bortførelsesrelateret fænomen."* Det mest underlige ved denne påstand er, at det ser ud til, at uddannede og erfarne terapeuter tror på det. Hvis de fremmede udførte en operation af den størrelse hver eneste nat året rundt,

behøvede vi blot at gå udendørs og kigge op, vi kunne ikke hjælpe, men vi ville se i hundredvis af ufo-rumskibe krydse frem og tilbage på himlen som ildfluer. Billeder af mennesker og ikke-jordiske på vej fra rumskibe til soveværelser og vice versa i fuld dagslys ville fylde ikke blot alle sider i sensationspressen, men også i New York Times, Boston Globe, Washington Post med flere. Dennis Stacy, redaktør af tidsskriftet MUFON UFO Journal, har sat spørgsmålstegn ved Macks tal. I *Fate* magazine september 1992 skriver han:

"Den påstand, at næsten fire millioner amerikanere har været fysisk bortført indenfor, lad os sige de seneste 50 år, rokker ved den sunde fornuft for ikke at sige den vildeste fantasi. Husk, at der kun er tale om et muligt antal enkeltpersoner, som teoretisk er blevet bortført. Da mange bortførte fortæller om gentagne tilfælde, kan det totale antal bortførte, hvis vi antager, at det er det, der er sket, meget let være to, tre eller fire gange så stort. Dette antal henviser kun til den amerikanske befolkning på 185 millioner mennesker. Hvis vi antager, at en ud af hver 50 mennesker i en befolkning på flere milliarder rent faktisk har været bortført en eller flere gange, er tallet nu oppe på flere hundrede millioner. En ikke-jordisk operation i den størrelsesorden kan simpelthen ikke lade sig gøre." (side 65)

Når statistik bliver brugt korrekt, er det et godt redskab, men når det bliver brugt uden omtanke, er tallene til mere skade end gavn og tjener kun som propaganda. Macks brug af statistik er et fint eksempel på det, som Paulos kalder "ude af stand til at forstå tal".

Når det gælder de fremmedes fysiske tilstedeværelse, er det højst usandsynligt, at de ser ud som beskrevet, små, grå og menneskelignende. I en god artikel om de fremmede og deres menneskelige egenskaber minder Goffey (1992) os om, at vi ikke blot mangler et ubestrideligt bevis på, at de fremmede findes, men evolutionen behøver ikke nødvendigvis at følge fysikkens love, det er snarere en kæde af tilfældige hændelser, som let kunne have været anderledes. Ændrer man blot en af de mange fortidige begivenheder i vor biologiske historie, vil der ske en dramatisk ændring i det, der følger. Hvis chordaterne (de første dyr med rygrad), ved et tilfælde ikke havde overlevet for millioner af år siden, så havde hverken hvirveldyrene eller pattedyrene og dermed menneskene nogensinde udviklet sig. Vi havde slet ikke været her i dag. Burgess' lerfossiler, som repræsenterer en epoke lige efter cambrium eksplosionen for 570 millioner år siden, tilbageviser fuldstændig den antropomorfiske teori, at antallet af variationer stiger med tiden. I stedet viser det evolutionære mønster, at en stigning i antallet af forskellige arter kommer efter, at der er sket en reduktion, hvor måske blot 5% af arterne har overlevet. Med Coffeys ord: *"De overlevende er højst sandsynligt vinderne i et lotteri, da det store flertal af skabninger ikke vil overleve"*. Steven Jay Gould (1990) er ikke blot enig, han påpeger også, at hvis vi tager livets bånd og afspiller det igen, er der ingen garanti for, at vores specielle, selvbevidste type vil dukke op igen. Som Gould bemærker, behøver evolutionen ikke nødvendigvis at gentage sig selv. Vi er ikke andet end en tilfældig inkarnation. Det betyder, at det er højst usandsynligt og på grænsen til det umulige, at der findes andre menneskelignende intelligensvæsener - end ikke i andre former for kroppe - andre steder i kosmos. Coffey skriver kort og godt om vores antropomorfiske fejlslutning: *"Den konklusion på evolutionen, at der findes menneskelignende intelligensvæsener andre steder, er usandsynlig, ikke blot i et antropomorf lys, men på grund af en dyb forståelse af, at evolutionen ikke har andet mål end at tilpasse levende væsener til specielle lokale omgivelser. Hverken vi eller vores intelligens er evolutionens højdepunkt. Evolutionens vej*

er for kringlet til, at det kan være tilfældet." (side 28). Små grå humanoider, som ligner mennesker en del, men er i stand til at kommunikere ved hjælp af telepati. Drager og alfer er det samme, hvis ikke mere sandsynlige. Hvis de fremmede kommer fra rummet, er det snarere fra det "indre" end fra det "ydre". Det er på høje tid, at vi ser i øjnene, at alle vores forestillinger om ikke-jordisk liv kommer fra de mennesker, der tror på liv andre steder i det ydre rum og fra tv-serier som Star-Trek, de er ikke andet end projektioner af os selv. Hvis de mennesker, der tror på ufo-bortførelser, insistere på, at de fremmede og deres teknologi er midt blandt os, hvorfor skulle NASA så rette deres store og kostbare radioteleskoper mod stjernerne? Ifølge Coffey er håbet for at finde menneskelig intelligens andre steder blot en slags religiøs overbevisning. Med hans ord: *"Det er religiøst, da det hviler på en tro, ikke en rationel forståelse for det budskab evolutionen råber til os; vi vil aldrig finde mennesker andre steder."*

For den rette troende er ufo-bortførelser en del af deres overbevisning og en slags religion og motivationen får de fra de samme kræfter, som også styrer SETI-forskerne. Hvad så disse kræfter end er, udgør det virkelige mysterium, som omgiver ufo-fænomenet, ufo-bortførelser, tro på alternative virkeligheder og så videre. Det er på sin plads at spørge, hvorfor så mange uddannede og troværdige mennesker inden for det psykiske område fuldstændig tilsidesætter deres videnskabelige og kliniske erfaring for at legalisere søvnlammelses- og hypnopompisk hallucinations ofres angst? Hvorfor har de glemt terapiens vigtigste princip: *Gør ingen skade.* Deres holdning, at det er lige meget om bortførelser er sande - og det holder de på, at de er - eller falske, har meget ringe betydning her, da de skal behandle klientens *tro* på, at han eller hun var bortført - holder ikke vand. Når klientens tro på at han har været bortført bliver forstærket og bekræftet af terapeuten, skaber det større angst, da klienten nu er total hjælpeløs og ikke kan forhindre flere bortførelser og da det oprindelige trauma forstærkes. Hvis der så var blot den mindste tvivl med hensyn til deres tidligere oplevelse, kunne terapeutens pålidelighed fjerne alle gisninger. Som et resultat får den ulykkelige klient højst sandsynlig nye mareridt om sin tidligere oplevelse. Klienten er nu helt sikker på, at hans søvnlammelse og hypnopompiske hallucination var en vaskeægte ufo-bortførelse. Det, at forstærke et offers angst, er ikke en god terapi!

For nogle få uger siden blev jeg kontaktet af en af Hopkins' klienter, som ikke kunne forstå, at jeg satte spørgsmålstegn ved Hopkins tro på ufo-bortførelser. Han var dybt rystet, fordi jeg har stillet mig tvivlende over for hans oplevelse. Efter han havde fået sin oprindelige og meget stærke frygt genoplivet og forstærket under Hopkins hypnose, var han fuldstændig overbevist om, at hans kontakt med ikke-jordiske var virkelig. I hans seneste brev slog han med meget vrede vendinger fast, at det var mig, der var skør. *"Du var der ikke! Det skete ikke for dig! Du ved intet! Jeg ved, hvad der er virkelighed, og hvad der ikke er!"* Det punkt, som alle ofre for søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer synes at glemme, er: *At hvis det ikke synes at være virkelighed, så må det være en hallucination!*

Dan Wright, næstformand i MUFONs forskningsafdeling, bemærkede (1992), at der er en anden alvorlig mangel i ufo-bortførelses scenariet. Wright skriver: *"Efter at have gennemgået MUFONs rapportarkiv, må man konkludere, at bortførelser næsten aldrig finder sted... I de 14 år jeg har arbejdet for MUFON, har intet aspekt fået større opmærksomhed end det såkaldte 'bortførelses fænomen'. Set fra en forskers synspunkt er dette fænomen*

det mest mishandlede. Og det skyldes udelukkende de selvudråbte eksperters hemmelig-hedskræmmeri." (side 10-11). Wright er meget ophidset over de fejl, som de selvbestaltede eksperter begår i deres forsøg på at holde uvildige eksperter borte fra at analysere bortførelserne. Med Wrights ord: *"Autoritet uden ansvarlighed. Tænk hvis livet kunne være så let for os alle!"* Wright kritisere også de mennesker, som undersøger bortførelser, for de fejl, de begår:

1) De glemmer at undersøge deres vidners troværdighed;
2) De glemmer at få deres oplysninger bekræftet hos politiet, naboer, venner og så videre;
3) De nedskriver ikke hynotisørens spørgsmål og offerets svar ordret;
4) De glemmer at sikre sig oplysninger om hypnotisørens kvalifikationer og erfaring;
5) De følger ikke fornuftige videnskabelige normer, når de forsøger at få de fremmedes oprindelse og formål.

Wright køber ikke det argument, at deres eneste formål er at hjælpe de bortførte gennem en traumatisk periode af deres liv. Selvom et sådant formål er både storsindet og prisværdigt, er det ingen undskyldning for deres tarvelige og uvidenskabelige opførsel. Dette skaber selvfølgelig et nyt mysterium: Hvorfor har de mennesker, der tror på ufo-bortførelser, været så uvillige til at være oprigtige og åbne?

Dr. John Mack har været oprigtig og åben med hensyn til sine terapeutiske forsøg på at hjælpe formodede bortførte. En af hans mere interessante teknikker, som han kalder "åndedræts teknik", er en teknik, som han siger, han lærte af Stanislav og Christina Grof. Dr. Mack skriver:

"Åndedrættet gør os i stand til at bevæge os ind i og gennem følelsesmæssige forstyrrelser og arbejde med de energier og modstande, der er i kroppen. Jeg forklarer i begyndelsen, at det er vigtigt at få åndedræt og vejrtrækning til at fungere. Jeg fortæller personen, at åndedrættet giver ham styrke og forbinder ham med de livsgivende kræfter i kosmos. Tidligt i afslappelsesprocessen beder jeg den enkelte om at tillægge sig et dybere, langsommere og mere rytmisk åndedrætsmønster, og jeg får ham til at vende tilbage til sin vejrtrækning igen og igen." (Mack, "Helping Abductees", International UFO Reporter, juli/august, 1992, side 14).

Det, der virker særlig underligt ved hans teknik, er, at åndenød ofte er en del af søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer. Trykket på brystet, åndedrætsbesvær os så videre, viser meget tydeligt, at Mack er påvirkelig af den lidelse, som en del af hans klienter har. Det styrker også forbindelsen mellem de såkaldte bortførelser, søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer.

En rapport fra Basterfield (1992) er også meget bemærkelsesværdig. I den fortæller en australsk husmor om sin klassiske ufo-bortførelsesoplevelse, som fandt sted 20 år tidligere. Bortføreren var et mandligt væsen med langt blondt hår og iført en hvid skidragt. Basterfield mener, at det vigtigste i rapporten er, at *"et vidne med pletfri omdømme øjensynlig oplevede et stigende antal hændelser, der endte med en bortførelse og et besøg en uge senere. Under bortførelsen forlod hun aldrig fysisk de to ufoforskere, som sad ved siden af hende."* Selvom man kan hævde, at det ikke drejede sig om en *rigtig*

bortførelse, påpeger Basterfield, at bortførelsen opfylder de fire kriterier, som Center for UFO Studies, CUFOS, har opstillet som definition på en bortførelse. Dette afkræfter også David Jacobs bemærkning om, at *"i bortførelsesfænomenet er de bortførte aldrig fysisk til stede, når de har en bortførelsesoplevelse... Forskerne har aldrig registreret et eneste bortførelse-tilfælde, hvor offeret rent faktisk var på den normale lokalitet, mens bortførelsen fandt sted."* Basterfields tilfælde er blot endnu et eksempel, der bekræfter ufo-bortførelsessyndromets psykologiske natur.

Når det drejer sig om de mange forskellige påstande, som de mennesker, der tror på ufo-bortførelser, kommer med, så forekommer de fysiske bevis, som de flygtige fremmede efterlader, meget svære at fordøje. Af mærkelige grunde tog Jerry Clark, næstformand for CUFOS, og Don Schmitt, CUFOS' leder af specielle undersøgelser, en tur til et afsides liggende område i Illinois for at se på et yderst sjældent fund: et ikke-jordisk implantat. En mand, som hævdede, at han havde været bortført, fortalte, at hans bortførere anbragte en lille genstand i hans næse, angiveligt en forbindelse til hjernen. Et par nætter efter en af sine bortførelser, kørte manden ind i en bropille og blev slynget ud gennem forruden på sin bil. På hospitalet blev hans kranium undersøgt med røntgen. Kort efter ulykken fik manden en svær forkølelse, og da han pudsede næse, opdagede han noget mærkeligt. De viste sig at være en mærkelig kuglerund genstand, som lignede den, som de ikke-jordiske havde anbragt i hans hoved. Da Clark og Schmitt mødte manden, underholdt han dem et par minutter, før han pakkede gaven ud. Med Clarks ord: *"Don og jeg stirrede med vantro på genstanden. Det var en kugle fra et kugleleje. På det tidspunkt var det meget svært at holde masken. Men så satte nysgerrigheden ind og vi tilbragte et par timer med at lytte til mandens historie. Vi undrede os, for var han egentlig klar over, at hans historier om ufo-bortførelser, set i lyset af hans falske bevis, virkede latterlig... Ikke så heldigt. Han virkede meget oprigtigt og nævnte navnene på nogle personer, som kunne bekræfte hans oplevelse."* (Clark 1992, side 20). Clark og Schmitt fik også tilsendt mandens røntgenbilleder for at undersøge, om det ikke-jordiske implantat eller den jordiske kugle var på billederne. Der var dog intet usædvanligt på billederne. Denne historie er et godt eksempel på, hvor let det er for almindelige personer at skabe og fastholde en bizar, men statusgivende illusion. Det er det samme for alle berygtede implantater, stjålne fostre, uforklarlige graviditeter, metalstykker, ikke-jordiske rumskibe med videre, at ingen af dem er tilgængelige for almindelige undersøgelser, og ingen af dem har nogensinde fået ægtheden bekræftet af en anerkendt læge endsige blevet omtalt i et anerkendt medicinsk eller videnskabeligt tidsskrift.

De fremmedes berygtede transportsystem er lige så tåget som al den anden snak. Hvis ufo-rumskibene har den omtalte facon og overtræder de fysiske love, som det fremgår af utallige rapporter, er der noget galt, for de fysiske love synes at gælde i hele den kendte del af universet (Merkowitz 1967).

Når man tager et omhyggeligt kig på ufo-bortførelsesscenariet, opdager man ikke kun hundrede af ubesvarede spørgsmål, utallige logiske mangler, side op og side ned med ubekræftede påstande, læssevis af "formodede" manglende fysisk bevis, intet uangribeligt fotografisk bevis, ingen bortførelse er set af flere vidner, og intet, der beviser, at det rapporterede møde med ikke-jordiske var andet end blot søvnlammelse og hypnopompiske hallucinationer, illusioner eller slet og ret fup.

Hvorfor er det små, grå mænd, der dukker op i hallucinationerne blandt amerikanere, når det er menneskelignende væsener med gyldent hår i de nordiske lande, og reptiler i Italien? De fremmede er selvfølgelig taget fra slutscenen i *Nærkontakt af tredje grad* og forsiden af *Communion*, figurer som i hvert fald tusinder af amerikanske mænd, kvinder og børn har set igen og igen. Når alt kommer til alt bliver de fremmede og deres robot-agtige måde at bevæge sig på holdt i live af Hopkins, Jacobs, Bullard, Strieber, Mack og mange andre forfattere og filmproducenter. Alt, hvad der er skrevet om ufo-bortførelser, er skrevet for at give det bedste gys og det største mysterium med et minimum af sandhed i historien. Det er som Eddy Clontz, redaktør af tabloidavisen *Weekly World News* har sagt: "*Alle og enhver forsøger at afmystificere alt. Vi gør det modsatte, vi mystificere alt.*" Hvis de ufo-bortførte og deres meningsfæller har til hensigt at skabe et hjernevridende og forbløffende mysterium ud af en almindelig, men ikke særligt kendt søvnforstyrrelse, har de haft succes. Rent faktisk har de med mediernes hjælp skabt en vinder!

OPSUMMERING OG KONKLUSION

Om det er tilsigtet eller ej, så har hele scenariet omkring ufo-bortførelser udviklet sig til et fint iscenesat svindelnummer, en produktion, som blev dumpet ned på den amerikanske scene af en flok naive og lettroende sensationshungrende fanatikere og vildledende psykoterapeuter, som burde vide bedre. I altruismens hellige navn og hjulpet og tilskyndet af entusiastiske og ukritiske medier, har disse ulykkesprofeter ikke blot skabt en fuldt udviklet neurose hos mange mennesker, som blot lider af en helt almindelig søvnfor-styrrelse, men de har også øget angsten hos en allerede belejret og meget stresset befolkning. De optræder under dække af godgørenhed og godt borgerskab, de har succes med at gøre stor skade og har i løbet af processen ikke kun haft held med at stille videnskab og medicin i dårligt lys, men også psykologi og psykiatri. Sådanne menneskeli-ge handlinger forklædt som ufo-bortførelser, er rent faktisk, som Philip J. Klass passende udtrykte det for nogle år siden (1989) "*et farligt spil*", et spil ingen, som bekymrer sig om andres velfærd, nogensinde ønsker at spille.

Robert A. Baker
Lexington, KY
Oktober 1992

REFERENCER

Asaad, Chassi: "Hallucinations In Clinical Psychiatry", Brunner/Hazel, NY, 1990.

Baker, Robert A.: "They Call It Hypnosis", Prometheus Books, Buffalo, NY, 1990.

Basterfield, Keith: "Present At The Abduction", International UFO Reporter, may/june 1992, side 13-14.

Basterfield, Keith and Bartholomew, R.: "Abductions: The fantasy-prone personality hypothesis," International. UFO Review, may/june 1988, side 9-11.

Bell, C.C., Shakoor, B. & Thompson, B., et.al.: "Prevalence of isolated sleep paralysis in black subjects," Journ. Natl. Med. Assoc., 1984, 76, side 501-508.

Bigelow Holding Corporation: "Unusual Personal Experiencies: An Analysis Of The Data From Three National Surveys", Conducted by the Roper Organization, Las Vegas, NV, 1992.

Cavenar, Jesse O. & Caudill, Lucy H: "An Isakower Phenomenon Variant In An Initial Dream", Journ. Clin. Psychiatry, 40, side 437-439, 1979.

Clark, Jerome: "Abduction Artifact", UFO Reporter, FATE Magazine, april 1992, side 19-30.

Coffey, E.J.: "The Anthropomorphic Fallacy", J. Brit. Interplanetary Soc., 45, side 23-29, 1992.

Dement, William C.: "Some Must Watch While Some Must Sleep: Exploring The World of Sleep", W.W. Norton & Co. Inc., NY, 1992.

Evans, Christopher: "Landscapes of The Night", Washington Square Press Book, Simon & Schuster, NY, 1985.

Fukuda, K., Miyasita, A., Inugame M. and Ishihara, K.: "High Prevalence Of Isolated Sleep Paralysis: Kanashibari Phenomenon In Japan", Sleep, 10, side 279-286, 1987.

Gould, Steven J.: "Wonderful Life", Hutchinson Radius, London, 1990.

Hopkins, Budd: "Intruders: The Incredible Visitations At Copley Woods", Random House, NY, 1987.

Hufford, David J.: "The Terror That Comes In The Night", U. Penn. Press, Philadelphia, 1982.

Isakower, Otto: "A Contribution To The Psychopathology Of Phenomena Associated With Falling Asleep", Int. J. Psycho-Analysis, 19, side 331-345, 1938.

Jacobs, David: "Secret Life: Firsthand Accounts Of UFO Abductions", Simon & Schuster, NY, 1992.

Klass, Philip J.: "UFO Abductions: A Dangerous Game", Prometheus Books, Buffalo, NY, 1989.

Liddon, S.C.: "Sleep Paralysis And Hypnogogic Hallucinations", Arch. Gen. Psychiatry, 17, side 88-96, 1967.

McHugh, Paul R.: "Psychiatric Misadventures," The American Scholar, Fall 1992, side 497-510.

Mack, John E.: "Helping Abductees", Intl. UFO Reporter, july/august 1992, side 10-15, 20.

McKellar, Peter.: "Between Wakefulnes And Sleep: Hypnogogic Fantasy", In "The Potential Of Fantasy And Imagination", Random House, NY, 1979.

McKellar, Peter and Simpson, L.: "Between Wakefulness and Sleep: Hypnogogic Imaging", Brit. J. Psychology, 45, side 266-276, 1954.

Merkowitz, William: "The Physics and Metaphysics Of Unidentified Flying Objects", Science, 157, side 1274-1279, 1967.

Merskey, H.: "The Manufacture Of Personalities: The Production Of The Multiple Personality Disorder", Brit. J. Psychiatry, 160, side 327-340, 1992.

Payn, S.B.: "A Psychoanalytic Approach To Sleep Paralysis: Review and Report of A Case", J. Nerv. & Mental Diseases, 140, side 427-433, 1965.

Penn, N.E., Kripke, D.F., and Scharff, J.: "Sleep Paralysis Among Medical Students", J. Psychology, 107, side 247-252, 1981.

Reed, Graham: "The Psychology Of Anomalous Experience", Prometheus Books, Buffalo, 1974.

Rehm, Stanley R.: "Sleep Paralysis And Nocturnal Dyspnea", Paper present at Advances In Pulmpnary & Critical Care Medicine International Symposium, Wien, Østrig, 29.-30. august 1991. University Of Kentucky Med Center, Lexington, KY.

Ring, Kenneth: "The Omega Project: Near-Death Experiences, UFO Encounters & Mind At Large", William Morrow & Co., NY, 1992.

Rhue, J.W. and Lynn, S.J.: "Fantasy Proneness: Developmental Antecendents", J. Personality, 55, 1, side 121-137, 1987.

Schneck, J.M.: "Sleep Paralysis in F. Scott Fitzgerald's *The Beautiful And Damned*", N.Y. State J. Medicine, 71, side 378-379, 1971.

Siegel, Ronald K.: "Fire In The Brain: Clinical Tales Of Hallucination", Dutton, M., 1992.

Singer, Jerome: "Inner World Of Daydreaming", Harper & Row, NY, 1975.

Sours, J.A.: "Narcolepsy And Other Disturbances In The Sleep-Waking Rhyth", J. Nerv. & Ment. Deseases, 137, side 525-542, 1963.

Stacy, Dennis: "Millilions Of Americans Abducted?", FATE Magazine, september 1992, side 60-67.

Stern, Max M.: "Blank Hallucinations: Remarks About Trauma And Perceptual Disturbances," Int. J. Psychoanalysis, 42, side 205-215, 1961.

Straub, Peter: "Ghost Story", Coward, McCann and Geoghegan, NY, 1979.

Strieber, Whitley: "Communion: A True Story", Beachtree Books. William Morrow, NY, 1987.

Strieber, Whitley: "Transfomation: The Breakthrough", William Morrow, NY, 1988.

Thigpen, C.H.: "On The Incidence Of Multiple Personality: A Brief Communication", Intl. J. Of Clin. Experimental Hypnosis, 32, side 63-66, 1984.

Thigpen, C.H. and Cleckly H.M.: "The Three faces Of Eve", McCraw Hill, NY, 1957.

Williams, G.W.: "Highway Hypnosis: An Hypothesis," Intl. J. Clin. Expr. Hypnosis, 11, side 143-151, 1963.

Wilson, S.C. and Barber, T.X.: "The Fantasy-Prone Personality: Implications For Understanding Imagery, Hypnosis, and Parapsychological Phenomena", in "Imagery: Current Theory, Research And Application", Ed. by A.A. Sheikh, John Wile & Sons, NY, 1983.

Wright, Dan: "Abductions: Our Dirty Secret", MUFON UFO Journl, No. 287, march 1992, side 10-11.

Robert A. Baker er æresprofessor i psykologi ved University of Kentucky

Artiklen er sendt af forfatteren til SUFOI og har den originale titel: "Alien Abduction Or Human Productions?: Some Not So Unusual Personal Experiences". Artiklen er oversat til dansk af *Flemming O. Rasmussen*.

PORTEN TIL DRØMMELAND

Af Per Andersen

SUMMARY

The document gives an overview of existing research of personality traits of UFO witnesses and the areas that will be the special focus for SUFOIs project PORT.

INTRODUKTION

Siden 1947 har mange forskellige mennesker forsøgt at forstå ufo-fænomenet - eller retteligt fænomenerne. Nu 50 år efter starten er det særdeles relevant at spørge, hvad den hidtidige ufoforskning egentlig har resulteret i, og hvordan vores forståelse af fænomenerne er blevet forbedret. Hvis man betragter den sædvanlige rumskibs-orienterede forskning er svaret: meget lidt! Forskere fra lægmænd til professionelle og videnskabsmænd har ikke været i stand til at fremvise megen ny viden om ufofænomenerne som fysiske fænomener siden 1947.

Dette på trods af utallige forsøg på at forstå ufoerne i en fysisk sammenhæng. Forsøgene har blandt andet omfattet *Projekt Hessdalen* i Norge (Strand 1984) og *Project Identification* i USA (Rutledge 1981). Man kan ikke sige, at disse projekter mislykkedes som sådan, men de ændrede heller ikke vores opfattelse af ufofænomenerne væsentligt.

Hvorfor er dette tilfældet? Kunne det skyldes, at den fysiske opfattelse af fænomenerne leder os på et vildspor? Ikke fordi fænomenerne ikke har en fysisk side (kendt eller ukendt), men fordi den eneste reelle forståelsesramme for ufofænomenet er den socialpsykologiske dimension rundt om det. Faktisk har ufoer mere til fælles med religion end med fysikken:

a) Det grundliggende trossystem er forblevet uændret. "Ufoer kan være (eller er) udenjordiske fartøjer, og det er vores opgave at samle information for at kunne bevise dette". Forskning og debat har grundlæggende ikke ændret dette syn over de seneste 50 år.

b) Ufoer og deres tilsyneladende besætningsmedlemmer bliver fortolket som enten "gode" eller "onde" med en bestemt mission på jorden.

c) Det spørgsmål, man oftest hører, er "tror du på ufoer" - ikke "hvad ved du om ufoer"!

Disse lighedspunkter mellem ufoer og religion har faktisk været emnet for en række universitetsstudier. En af teorierne er, at ufoer kan være opstået som et stress-symptom under den kolde krig i USA (Flaherty 1990). En anden er, at ufoer er opstået inden for strukturerne af den moderne kristne mytologi (Rothstein 1994, 1995).

Visse ufoforskere har også beskæftiget sig med teorierne om ufoernes ikke-fysiske dimensioner, en tendens der har været speciel synligt i Europa. Jenny Randles har beskrevet Oz-faktoren (Randles 1987) og Hilary Evans og andre har foreslået en ændret bevidsthedstilstand som baggrund for observationerne (Evans 1987, 1989, Moravec 1987).

Faktisk er nogle af de mest signifikante fremskridt inden for ufoforskningen kommet gennem studierne af de ikke-fysiske aspekter ved ufoobservationerne. Ufo-forskere har således lært en masse om visuel perception (Haunstrup 1995, 1996) og vidnepsykologi (Haines 1979).

Skandinavisk UFO Informations *Projekt PORT* har til formål at udvide og forbedre vores forståelse af ufofænomenerne i en sociologisk og psykologisk sammenhæng, som vi kalder den socialpsykologiske dimension. Flere delprojekter bliver gennemført for at teste og fastslå den indflydelse, som psykologiske, sociale og kulturelle faktorer kan have på vidnerne. Vi tror, at der kan findes sådanne relationer mellem observationerne og vidnernes psykologi, ligesom der måske er relationer mellem observationer og de generelle trossystemer i samfundet.

Fokus for dette delprojekt er at undersøge vidnernes psykologi og fastslå, om der findes nogle bestemte psykologiske træk hos disse, som kan have indflydelse på eller måske ligefrem er afgørende for deres ufoobservationer.

PATOLOGI

I 1970erne drejede de fleste af diskussionerne om ufovidnernes psykologi sig om patologiske træk. Det vil sige, om vidnerne var "normale" eller "psykisk syge" sammenlignet med den generelle befolkning. Nogle af de tidlige argumenter anvendte den velkendte (men forkerte) logik: Nogle psykopatiske personer har ufoobservationer, så ufoobservationer må skyldes patologiske vidner!

Et af de tidlige debatindlæg kom fra Grinspoon og Persky (Grinspoon 1972). Uden megen bevismateriale foreslog de en række teorier til forklaring af ufoobservationer: Psykologiske forstyrrelser på grund af stress, skizofreni, folie á deux (personer kan have en fælles, indbildt oplevelse), patologiske løgnere, hypnagogiske oplevelser og en fortolkning af ufoer med kugle- og cigarformer som enten bryster eller penis.

En række ufoforskere var helt uenige i disse betragtninger om ufovidner som mentalt syge personer eller i det hele taget anderledes end den almindelige befolkning. Disse personer inkluderede psykiateren Berthold E. Schwarz som argumenterede for, at ufovidner ikke var psykopatiske, og at de observationer, hans patienter gjorde, ikke var relaterede til deres sygdomme (Schwarz 1979). Psykologen Leo R. Sprinkle nåede til de samme konklusion i 1976 efter interviews med 82 vidner (Sprinkle 1976). Også Donald M. Westum var enig i, at vidner til nærobservationer ikke er psykopatiske, men han kunne dog se nogle relationer til forskellige sociale faktorer (Westum 1979).

Der var ikke meget af denne tidlige forskning, der faktisk var funderet i statistiske undersøgelser af konkrete vidner. Gennem tiden er der dog blevet foretaget en del undersøgelse af spørgsmålet, og de fleste har anvendt den udbredte MMPI test (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) for at teste for psykopati blandt ufovidner. Oftest konkluderer undersøgelserne, at ufovidner generelt ikke er psykopatiske (Bloecher 1985, Parnell 1988, Parnell 1990, Bartholomew 1991, Rodeghier 1991, Spanos 1993).

I visse undersøgelser er der dog få tegn på, at en mindre undergruppe af vidner er psykopatiske (Mavrakis 1983, Moravec 1987, Keul 1980, Parnell 1988, 1990). Dette er ikke overraskende når man tager i betragtning, at fx skizofreni kan medføre symptomer, der er meget overensstemmende med ufooplevelser, specielt kontakttilfælde (stemmer i mørket, skygger osv.) (Welner 1987). Alle ufoforskere med en smule praktisk erfaring med vidner ved, at man fra tid til anden bliver kontaktet af mentalt syge personer, der beder om hjælp til at håndtere deres oplevelser med "rumfolk". Desværre forsøger det meste af den nuværende ufoforskning ikke at udskille de relativt få psykopatiske vidner fra resten af vidnerne, inden gruppen bliver analyseret.

PERSONLIGHEDSTRÆK

Mens de fleste undersøgelser viser, at ufovidner generelt ikke har psykopatiske træk, viser undersøgelserne alligevel ofte, at forskellige grupper af vidner har specielle personlighedstræk.

Det har imidlertid været svært for de fleste forskere entydigt at karakterisere de personlighedstræk, som ufovidner har, og beskrive dem inden for en klar forståelsesmodel. Hertil skal tilføjes, at ufovidners personlighedstræk fundet af forskellige forskere varierer en hel del fra hinanden.

I en undersøgelse af 9 vidner sponsoreret af Fund for UFO Research i USA blev vidnerne testet for psykopati (MMPI), og deres personlighed blev beskrevet af Dr. Elizabeth Slater. Alle 9 vidner havde angiveligt været udsat for ufobortførelser. Det vigtigste træk ved undersøgelsen var, at Dr. Slater **ikke** på forhånd var klar over, hvad de 9 personer havde til fælles eller hvad de havde oplevet (blindtest) (Bloecher 1985).

Dr. Slater fandt faktisk nogle lighedspunkter mellem de 9 personer, omend vigtigheden af disse blev nedprioriteret af sponsorerne. Slater beskrev personerne som meget karakteristi-

ske, usædvanlige og interessante. De repræsenterede ikke en almindelig udvalgt gruppe af befolkningen med hensyn til deres livsstil. Flere af dem kunne karakteriseres som ligefrem "excentriske" eller "mærkelige" (s. 2).

Hun fandt også, at personerne udviste en stor grad af fleksibilitet i deres opfattelse af omverdenen, og de var følsomme over for påvirkninger og/eller fantasi. I stress-situationer viste 6 af de 9 personer en tendens til mere eller mindre forbigående psykoser, der medførte tab af realitetssans (s. 3). De var overvejende intellektuelle og havde et rigt og følelsesladet indre liv - meget opfindsomme, kreative og originale (s. 4).

For påståede bortførte personer er lignende personlighedstræk blevet fundet af andre. Psykologen William Cone beskriver, at mange af de bortførte han har haft i konsultation har besvær med at separere fantasier fra virkelighed. Nogle af dem viste tegn på en identitetskrise eller tegn på at være mentalt forstyrrede (Cone 1994).

Men hvad med "almindelige" ufovidner? Altså vidner, som ikke hævder at være blevet bortført eller i regelmæssigt kontakt med rumfolk. I stedet har de, hvad vi vil kalde for en "almindelig" observation af et ufofænomen (kaldet observationer med lav besynderlighed). Også for denne gruppe af vidner har forskellige analyser identificeret specielle personlighedstræk.

Dr. Leo Sprinkle har testet 225 personer igennem 17 år. De har blandede oplevelser lige fra observationer af et lys på himlen til bortførelser. Studiet af de 225 vidner viste, at de havde profiler med nogle bestemte karakteristika. Vidnerne havde et højt niveau af psykisk energi, en tendens til at stille spørgsmålstegn ved autoriteter eller underkastes situationer med gruppepres/konflikter og til at være selvtilstrækkelige og energiske. Andre karakteristika var: højere intelligenskvotient end gennemsnittet, defensive og en tendens til at tænke utraditionelt (Parnell 1988). Mens der ikke blev fundet nogen sammenhæng mellem personlighedstrækkene og typen af observationen, udviste kontaktpersonerne større tendens til at have usædvanlige følelser, kreativitet, fantasier og muligvis skizoide tendenser (Parnell 1988).

I et andet større studie af 264 personer fandt man ingen væsentlige forskelle mellem forskellige typer af ufovidner (Ring 1990). Men studiet viste, at vidnerne generelt var mere åbne over for ikke-normale realiteter, og de havde en større tendens til personlighedsspaltning. Ufovidnerne havde også en personlighed meget lige dem, der havde rapporteret nærdøds-oplevelser.

Der synes at være en signifikant sammenhæng mellem det at have haft en ufooplevelser og ens personlige trossystemer. Dette er blandt andet blevet dokumenteret af T.A. Zimmer, der fandt sammenhæng mellem observationer og troen på okkultisme og science fiction (Zimmer 1984, 1985). Spanos m.fl. fra University of Ottawa fandt en lignende sammenhæng mellem vidner til mere ordinære observationer og deres esoteriske tro og tro på ufoer (Spanos 1993).

Nogle studier har fundet relationer mellem ufooplevelser og andre typer af paranormale hændelser. Specielt har flere forfattere påpeget, at ESP hændelser er ret normalt hos ufo-

vidner (Moravec 1987, Keul 1987, Philips 1993). Andre mulige sammenhænge til forhold som "misbrug som barn" og "intelligens" vil blive berørt senere i artiklen.

Hvad enten man betragter nærobservationer (incl. bortførelser og kontaktpersoner) eller mere ordinære observationer, er der klare tegn på, at vidnerne har specielle personligheds-træk. Men på trods af dette har den hidtidige forskning ikke været i stand til at (a) strukturere mængden af vidner i forhold til forskellige typer af observationer og person-lighedstræk eller (b) at beskrive disse personlighedstræk klart og entydigt. Et af formålene med projekt PORT er at belyse disse spørgsmål.

FANTASI-TILBØJELIGHED

Under arbejdet med at hypnotisere personer, opdagede to læger fra Massachusets nogle helt bestemte personlighedstræk hos personer, der var specielt nemme at hypnotisere. Sheryl C. Wilson og Theodore X. Barber arbejdede oprindeligt med 19 hypnotiske kvinder, som blev udsat for dybdegående interviews angående deres fantasier, tilværelse som børn etc.

Opdagelsen af nogle meget karakteristiske træk hos de 19 kvinder ledte til et ændret fokus for deres forskning, og Wilson og Barber definerede en ny personlighedstype, som de kaldte for "fantasi-tilbøjelig". Omend dette i virkeligheden er en gradueret skala, definere-de de formelt de øverste 4% af befolkningen på denne skala som "fantasi-tilbøjelige" (Wilson 1983).

Nogle af de vigtigste karakteristika hos fantasi-tilbøjelige er (Wilson 1983, Basterfield 1988):

* De er nemme at hypnotisere
* De legede i en fantasiverden som børn
* De troede på trolde, nisser, engle etc.
* Som børn havde de usynlige legekammerater
* Selv som voksne tilbringer de en stor del af deres tid med at fantasere
* De tror ofte, at de har psykiske evner
* De fleste har haft ud-af-kroppen oplevelser
* De tror ofte, at de kan heale
* De kan have hypnagogiske oplevelser
* De har meget levende drømme
* De har en god hukommelse
* De modtager budskaber fra ukendte kræfter

Definitionen og realiteten af denne personlighedstype kaldet "fantasi-tilbøjelighed" blev senere testet gennem andre forskningsprojekter, idet det oprindelige arbejde havde visse svagheder. En af disse var, at de undersøgte personer alle var kvinder og at undersøgelsen var meget kvalitativ.

Steven Jay Lynn og Judith W. Rhue påtog sig udfordringen at efterprøve teorien, og de udvidede forskningen til andre grupper af personer ligesom de bekræftede konstruktionen af denne personlighedstype (Lynn 1988, Rhue 1987). De fandt også, at gruppen af fantasi-tilbøjelige personer ikke er en simpel gruppe men en forholdsvis kompleks kombination af forskellige typer af personer (Lynn 1988) og at en undergruppe af måske 10-20% af personerne er patologiske (Lynn 1987). Lynn og Rhue var dog ikke overbeviste om, at der var en simpel relation mellem fantasi-tilbøjelighed og det, at man er nem at bringe i hypnose (Lynn 1988).

Opdagelsen af den fantasi-tilbøjelige personlighed gav ny inspiration til ufologer, der stadig søgte efter en fællesnævner ved ufovidnernes personlighed. Kunne denne fællesnævner være "fantasi-tilbøjelighed"?

Nogle af de første, der kikkede på dette spørgsmål var en ufolog, Keith Basterfield, og en sociolog, Robert E. Bartholomew. De bemærkede, at en kontaktperson som Whitley Streiber besidder de fleste af de fantasi-tilbøjelige personlighedstræk (Bartholomew 1988). Dette blev fulgt af et projekt, hvor de kikkede på 152 kontaktpersoner og bortførte. Igen var konklusionen, at de fleste af disse personer opfyldte betingelserne for fantasi-tilbøjelighed (Bartholomew 1991). På det seneste har Joe Nickell påvist, at samtlige 13 bortførte i John Macks bog "Abduction" har de fleste af de fantasi-tilbøjelige træk (Nickell 1996).

Ud fra denne forskning ser det ud til, at mange (hvis ikke alle) af de bortførte og kontaktpersoner kan karakteriseres som fantasi-tilbøjelige. Der findes kun meget lidt forskning, der modsiger en sådan konklusion. Et af dem er CUFOS' undersøgelsesprojekt af bortførte, der viste, at kun en undergruppe af bortførte var fantasi-tilbøjelige (Rodeghier 1991) mens en anden test af to bortførte viste ingen fantasi-tilbøjelighed (Carpenter 1991).

Igen må vi imidlertid stille spørgsmålet, om den samme konklusion kan drages for ikke-bortførte og ikke-kontaktpersoner (sager med lav besynderlighed)? Omend dette kunne være en nærliggende teori, findes der i øjeblikket kun få beviser for, at vidner til mere ordinære fænomener er fantasi-tilbøjelige i Wilson/Barber terminologien.

Omega-projektet testede 264 personer, men man fandt ingen signifikant forskel mellem ufovidner generelt og en kontrolgruppe med hensyn til fantasi-tilbøjelighed (Ring 1990). Desværre var der flere svage punkter ved undersøgelsen. For det første anvendte studiet ikke det testapparat, der blev udviklet af Wilson og Barber - i stedet blev der anvendt en meget minimeret test, der må karakteriseres som upålidelig til at teste for fantasi-tilbøjelighed. For det andet blev kontrolgruppen ikke udvalgt fra den almindelige befolkning, men bestod derimod af personer med en markant interesse for ufoer (omend ikke vidner). Eftersom det allerede er dokumenteret, at der er en klar sammenhæng mellem interesse i ufoer og tilbøjelighed til ufoobservationer, gør det kontrolgruppen uanvendelig til at teste for fantasi-tilbøjelighed.

Et studie ved University of Ottawa fra 1993 anvendte en meget klarere metode og testede to forskellige grupper af ufovidner: Observationer af lav besynderlighed henholdsvis høj besynderlighed. Ingen af disse to grupper viste en større andel af fantasi-tilbøjelige i

forhold til kontrolgrupper af henholdsvis studerende og den almindelige befolkning (Spanos 1993). Man fandt dog, at der var en positiv sammenhæng mellem besynderligheden af observationen og skalaen for fantasi-tilbøjelighed. Vidner til mere besynderlige observationer scorede højere på skalaen for fantasi-tilbøjelighed end vidner til mindre besynderlige observationer.

Et aspekt ved Ottawa-undersøgelser er dog værd et bide mærke i: Ufovidnerne var ikke undersøgte med hensyn til deres observationer. De mente alle at have haft en ufoobservation, men der blev ikke foretaget nogen analyse af disse antagelser. Til sammenligning kan det nævnes, at SUFOI er i stand til at forklare omkring 90 % af alle henvendelser som kendte fænomener.

Som konklusion - på dette tidspunkt af diskussionerne - må man sige, at en relativ lille gruppe af bortførte og kontaktpersoner ser ud til at være patologiske, mens en større gruppe sikkert kan betegnes som fantasi-tilbøjelige. Hvor stor denne gruppe er, mangler endnu at blive fastslået.

Anderledes forholder det sig med vidner til observationer af lav besynderlighed, hvor der ikke er nogen klar konklusion. Mens mange undersøgelser har konstateret, at vidnerne har en tendens til at fantasere, have specielle trosmønstre eller beskæftige sig med alternative virkeligheder, er der ikke fremlagt klare beviser for en sammenhæng med "fantasi-tilbøjelighed" som defineret af Wilson og Barber eller i øvrigt nogen anden klart defineret personlighedstype.

TEST-APPARAT FOR FANTASI-TILBØJELIGHED

Som nævnt blev personlighedstypen "fantasi-tilbøjelig" fastlagt af Wilson og Barber, mens de studerede kvinder med stor evne til at blive hypnotiseret. Den oprindelige test blev foretaget gennem større, personlige interviews (Wilson 1981, 1983).

Senere udviklede Wilson og Barber en selv-administreret test, der kaldes for "Inventory of Childhood Memories and Imaginings" (ICMI). Denne test består af 52 spørgsmål, som kan besvares med "ja" eller "nej". Testens resultat er så antallet af ja-svar. De øverste 4% af befolkningen defineres som segmentet med de fantasi-tilbøjelige. Man har konstateret, at den gennemsnitlige befolkning har værdier på skalaen mellem 22-27, mens den er over 37 for fantasi-tilbøjelige personer (middelværdi 41-43) (Lynn 1986, Lynn 1987, Rodeghier 1991).

Lynn og Rhue testede også for korrelationer mellem skalaen for fantasi-tilbøjelighed og andre, relaterede skalaer (Lynn 1986). De fandt markante korrelationer mellem ICMI-testen og følgende tests: absorption (Tellegen Absorption Scale), mentale billeder (Bett's QMI), kreativ forestillingsevne (CIS) og kreativitet (Barron Welsh Art Scale).

ICMI-testen er således blevet kontrolleret i forhold til dens formål. Men testen er ikke nødvendigvis entydig, når der er tale om ufovidners "fantasi-tilbøjelighed". Som tidligere

bemærket er gruppen af fantasi-tilbøjelige personer ikke en homogen gruppe, men en forholdsvis kompleks gruppe af personer (Lynn 1988). Det er derfor muligt, at ufo-vidner kun svarer til en undergruppe af de fantasi-tilbøjelige, mens der ikke er nogen stærk sammenhæng med den totale gruppe. Dette betyder også, at ufovidner måske er signifikante i forhold til en delmængde af ICMI-testen og ikke hele testen. Så vidt vides, er der ikke udført forskning for at belyse denne mulighed.

Et andet relevant spørgsmål er anvendelsen af en binær test (ja/nej). Mens dette kan være anvendeligt for at fastslå fantasi-tilbøjelighed i Wilson/Barber terminologien, er der ingen garanti for, at den vil fange andre typer eller niveauer af fantasi-tilbøjelighed. Man bør overveje, om ikke ICMI-testen er for restriktiv i sin definition af fantasi-tilbøjelighed, et forhold som også Lynn/Rhue har været inde på (Lynn 1988).

Det bør således undersøges, om anvendelsen af skalaer i testen i stedet for binære svar vil ændre konstruktionen af testen, ligesom om anvendelsen af andre, lignende sæt af spørgsmål giver andre resultater i forbindelse med ufovidner. Ud over at anvende den originale ICMI-test, vil PORT-projektet derfor undersøge disse forhold.

KØN

Wilson og Barber konstruerede oprindeligt deres "fantasi-tilbøjelige" gruppe ved anvendelse af kvindelige personer (Wilson 1981). Spørgsmålet er derfor, om denne konstruktion var orienteret mod kvinder specielt. Lynn og Rhue fandt imidlertid i deres supplerende undersøgelser, at den fantasi-tilbøjelige gruppe kunne findes hos både mænd og kvinder (Lyn 1986).

Der synes alligevel at være nogle mindre forskelle mellem grupper af mænd og grupper af kvinder, idet kvinder generelt scorer højere på skalaen for fantasi-tilbøjelighed end mænd. I nogle tilfælde fandt Lynn og Rhue relativt flere kvinder end mænd i segmentet af fantasi-tilbøjelige (Rhue 1987) og Omega-projektet fastslog, at kvinder generelt havde den højeste score på skalaen for fantasi-tilbøjelighed (Ring 1990).

Dette svarer overens med, at flere kvinder end mænd er gode hypnotiske emner (Hilgard 1979). Det er ikke overraskende, idet sammenhængen mellem fantasi-tilbøjelighed og hypnose allerede er dokumenteret (omend Lynn og Rhue har sat spørgsmålstegn ved den (Lynn 1988)). Det passer også ind i billedet af en overvægt af kvinder inden for områder som ESP, healing og søvnforstyrrelser. Sidstnævnte er en af de mulige modeller til forklaring af bortførelses-oplevelser (Baker 1994a).

Projekt PORT vil undersøge mulige forskelle mellem kvindelige og mandlige vidner med hensyn til fantasi-tilbøjelighed og relaterede karakteristika.

INTELLIGENS

Mindst tre forskellige studier har dokumenteret, at ufovidner ser ud til at have en intelligens, der er højere end den gennemsnitlige befolkning. Dr. Elizabeth Slater fandt dette hos 9 personer (bortførte), som hun testede i projektet for Fund for UFO Research (Bloecher 1985). Tilsvarende fandt Dr. Leo Sprinkle og June Parnell i deres test af 225 vidner, at disse havde en intelligenskvotient højere end befolkningen (Parnell 1988).

I projektet hos University of Ottawa blev to forskellige grupper af vidner beskrevet: Vidner til observationer af lav besynderlighed og vidner til observationer af høj besynderlighed. Kun i gruppen af "lav besynderlighed" havde vidnerne signifikant højere score i testen "Shipley Inventory of Living", en test der almindeligvis bliver anvendt til at fastslå den intellektuelle funktion (Spanos 1993).

Hilary Evans og John Spencer giver i en diskussion for og imod bortførelser en interessante bemærkning om Barney Hill - den ene halvdel af ægteparret, der i 1961 havde den første almindeligt kendte bortførelse. På trods af et temmelig trivielt arbejde havde Barney en intelligenskvotient på 140. Evans og Spencer tilføjer, at militæret synes at have fastslået, at det er de mindre intelligente soldater, der har færrest problemer med fantasisyner, når de bliver ladt alene i skoven om natten (Evans 1987).

I en nylig diskussion understreger Leonard S. Newman og Roy F. Baumeister det forhold, at ufobortførte ser ud til at komme fra højere sociale lag, og det for det meste er hvide personer i kontorjob (Newman 1996a, Newman 1996b). Bortførte har generelt også bedre uddannelse og højere status end befolkningen i almindelighed (Rodeghier 1991). Dette var et af flere fællestræk mellem bortførte og masochister, som Newman og Baumeister mener at have identificeret, og som får dem til at spekulere på, om bortførte bliver drevet af den samme tendens til at flygte fra virkeligheden som masochister gør.

Selv om vi ikke er overbeviste om masochist-teorien, kan overvægten af personer fra de højere socialøkonomiske samfundslag blandt ufovidner forklare det faktum, at vidner ser ud til at have højere intelligenskvotient end gennemsnittet. Men det forklarer ikke, hvorfor der er en overvægt fra de højere samfundslag blandt vidnerne.

Udforskningen af forholdene mellem intelligens, ufoobservationer og fantasi er i sig selv et omfattende studium, og vi har besluttet ikke formelt at teste for intelligens i det første PORT-projekt.

MISBRUG

Når man skal forsøge at forstå, hvorfor fantasi-tilbøjelige personer måske har flere ufoobservationer end andre, er en af de mest interessante sammenhænge, at de kan have været misbrugte eller isolerede som børn. Både når man ser på ufovidner, og når man

betragter fantasi-tilbøjelige personer, findes der en overvægt af personer, der mener at have være misbrugt, udsat for vold eller meget isolerede som børn.

Lynn og Rhue konkluderede efter deres arbejde med fantasi-tilbøjelige, at der var et generelt træk i disse personers baggrund i form af historier om en barsk barndom med afstraffelse (Lynn 1988). Dette var i hvert fald tilfældet for en undergruppe af fantasi-tilbøjelige, mens andre som børn var blevet opfordret til fantasier af deres forældre. Lynn og Rhue foreslog også, at fantasi kunne være en tilpasning og måske en kompenserende funktion hos forholdsvis forsvarsløse personer, der anvender fantasi som en flugt, en udvej for vrede og som en måde at regulere deres indre liv på.

Hvis man antager en sammenhæng mellem fantasi-tilbøjelighed og evnen til at kunne hypnotiseres, er der også en interessant sammenhæng mellem evnen til at kunne hypnotiseres og misbrug som barn (Hilgard 1979). Denne sammenhæng kan eksistere enten fordi børn gennem afstraffelse bliver opdraget til at tro på autoriteter (og dermed hypnotisøren) eller på grund af en personspaltning (altså fantasier som en flugt fra et barskt miljø) (Hilgard 1979).

Susan Marie Powers har anvendt disse teorier på ufo-bortførte. Hun fremsætter teorien, at bortførte har været udsat for vold eller misbrug som børn, og derfor anvender hukommelsestab for at blokere deres erindringer fra barndommen. Dette kan lede til flere personligheder, fantasi-tilbøjelighed og/eller skabelsen af alternative virkeligheder, hvor bortførelser, kontakt og lignende oplevelser skal erstatte de blokerede erindringer fra barndommen (Powers 1991).

At dette ikke blot er teorier sandsynliggøres af mindst to forskellige analyser. En analyse udført af CUFOS (Center for UFO Studies) viste, at blandt 27 bortførte var der en større andel, som havde været seksuelt misbrugt som børn (Rodeghier 1991). Omega-projektet fandt en lignende tendens blandt både ufovidner og personer, der havde haft nær-døds-oplevelser (Ring 1990).

Den sidstnævnte analyse havde endnu et forslag til at forså en sammenhæng mellem fantasier/alternative realiteter og ufoobservationer: Afstraffelse som barn kan have åbnet personen over for fantasier, alternative virkeligheder og alternative tanker. Dette gør dem i stand til at opleve ufoer, enten fordi de bedre kan opfatte de ukendte fænomener eller fordi de misfortolker kendte fænomener. Den første af disse to muligheder falder sikkert for Occams ragekniv.

Under alle omstændigheder har vi her eksplicitte teorier om en mulig sammenhæng mellem ufovidner, fantasi-tilbøjelighed og opvæksten som børn. Disse teorier er vigtige at undersøge nærmere.

UNDERGRUPPER

Det er vigtigt at understrege, at både ufovidner såvel som fantasi-tilbøjelige personer ikke udgør homogene grupper, men efter al sandsynlighed er højest uhomogene. Dette kan i hvert fald i nogen udstrækning forklare, hvorfor det kan være svært at se en klar sammenhæng mellem de to grupper.

Betragter man gruppen af fantasi-tilbøjelige, ser der ud til at være en række undergrupper:

* Forældrene presser personerne til fantasier som børn, for eksempel gennem konstant at fokusere på eventyr og fantasier over for børnene.

* Som børn kan de fantasifulde have været dybt involveret i kreative udfoldelser såsom musik, teater og drama.

* Fantasi-tilbøjelige kan have være meget isolerede som børn, for eksempel fordi forældrene kom dårligt overens med hinanden eller forsømte barnet. Dette kan i sig selv lede til personlighedsspaltning og fantasi-tilbøjelighed.

* Fantasi-tilbøjelige kan have være fysisk misbrugte eller afstraffede som børn, hvilket igen kan resultere i personlighedsspaltning og fantasi-tilbøjelighed.

* En undergruppe af fantasi-tilbøjelige er også nemme at hypnotisere, mens andre ikke er det.

Sandsynligvis er også gruppen af ufovidner en meget sammensat gruppe af personer, når man taler om deres personlighed. Forklaringsmodellerne for deres oplevelser kan sprede sig over en række forskellige teorier:

* Nogle ufoobservatører er blot dårlige vidner, for eksempel fordi de er i en alvorlig stress-situation (for diskussioner om dette aspekt se Loftus 1979).

* Nogle ufovidner mangler tilstrækkelig viden om de naturlige fænomener på himlen og misfortolker disse.

* Nogle ufovidner er styret af deres personlige tro på rumskibe, ufoer, esoteriske teorier, okkultisme og/eller science fiction. De har derfor en tendens til at misfortolke naturlige fænomener.

* Nogle ufo-vidner hører til gruppen af fantasi-tilbøjelige mennesker, der fantaserer med eller uden et fysisk fænomen på himlen.

* På grund af isolation og/eller misbrug som børn har nogle vidner en tendens til at udvikle flere personligheder og/eller åbenhed for alternative verdener. Dette i sig selv åbner for ufooplevelserne, hvad enten disse er virkelige eller ej.

Ingen kan i øjeblikket argumenterer imod, at ikke alle disse kategorier af vidner kan være til stede i den gruppe af mennesker, vi kalder for ufo-vidner.

Derfor vil det være vigtigt for et forskningsprojekt, der kikker på vidnernes personligheder, at teste for undergrupper, fx gennem gruppe-analyse.

VIRKNING ELLER EFFEKT?

Hvis der faktisk findes en stærk sammenhæng mellem det at se ufoer og vidnernes personlighedstræk, kan man med god ret spørge, hvad der er påvirkning og hvad der er effekt. Hvis ufo-vidner for eksempel scorer højere med hensyn til tro på esoteriske teorier og okkultisme eller med hensyn til at være involveret i alternative virkeligheder, er dette så forudsætningen for deres observationer - eller er det snarere et resultat af, at observatørerne har været udsat for en (efter deres egen vurdering) usædvanlig og mærkelig ufooplevelse?

Som aktiv rapportoptager er man klar over, at for en gruppe af vidner bliver deres observation noget specielt i deres tilværelse og påvirker deres trossystem. Betydningen varierer fra en ændring fra ikke at "tro på ufoer" til at "tro på ufoer" hele vejen til en helt ny religiøs dimension i deres liv. Det er ikke usædvanligt at høre udtalelser som "observationen ændrede mit liv og den måde jeg betragter al ting på". Denne effekt som følge af mødet med "det store ukendte" er sikkert den samme, som ramte flere af de tidlige astronauter, hvoraf nogle blev meget religiøse senere i deres liv (eksempelvis Cordon Cooper).

Ved første øjekast ser teorien om, at personlighedstrækkene kan være resultatet af snarere end årsagen til ufoobservationer ikke ud til at holde for fantasi-tilbøjelighed. Fantasi-tilbøjelighed er knyttet til erindringer fra barndommen og hvis man antager, at disse erindringer i det mindste er delvist korrekte, kan de ikke være effekten af senere ufo-observationer.

Men ufo-tilhængere har to svar på dette problem:

(a) fantasi-tilbøjelige personer kan være mere følsomme over for observationer. Ufoer udvælger måske endda bevidst de personer, der er sårbare og psykisk følsomme personer (Ring 1990).

(b) bortførte kan have være bortførte også som børn, og deres hukommelse om dette er slettet. Derfor er fantasi-tilbøjelighed stadig resultatet af disse bortførelser som børn snarere end effekten (Mack 1994).

Selv om det vil være relevant at anvende Occams ragekniv på disse muligheder, er det meget svært at modbevise, at en korrelation kan være effekt af snarere end årsagen til ufo-observationer. Dette er specielt tilfældet når man taler om personlige trossystemer, der faktisk er tilbøjelige til at blive påvirket af usædvanlige oplevelser.

Det er blevet påpeget (Roberts 1995), at den ideelle test ville være at teste et antal yngre personer eller børn. Efter en længere tidsperiode skulle man igen teste dem for ufooplevelser. Dette kunne hjælpe med til at afgøre, om psykologiske personlighedstræk er årsagen til eller virkningen af en ufoobservation. Det ville dog ikke udelukke den mulighed, at ufoer (altså i denne forbindelse rumskibe) har en tendens til at "besøge" personer med en særlig personlighed.

Inden for rammerne af projekt PORT er det ikke muligt at udføre en sådan fremadrettet undersøgelse, og vi er begrænsede til at teste for korrelationer og så teoretisere over sammenhængene, ligesom de fleste andre analyser inden for dette emne.

META-INDFLYDELSE

Der findes ikke objektivitet - hverken inden for videnskab eller inden for noget som helst andet. Dette trivielle faktum har alvorlige konsekvenser, når man behandler et så kontroversielt emne som ufoer. Det er ganske korrekt blevet påpeget, at ufo-tilhængerne har en tendens til *ikke* at finde nogle psykologiske afvigelser hos ufovidner, mens ufo-skeptikerne har en tendens til at gøre det (Keul 1987).

Dette er endda tilfældet, hvor der er tale om fortolkning af den samme forskning, som de to følgende eksempler viser.

Da Fund for UFO Research finansierede en blind-test af 9 bortførte hos Dr. Slater blev resultaterne anvendt meget forskelligt. Undersøgelsens sponsorer konkluderede, at "hovedkonklusionen af denne undersøgelse er, at standard test-værktøjer ikke kunne finde nogen psykopati, som man med rimelighed kan antage er årsagen til rapporter om ufobortførelser. En anden konklusion er, at de psykologiske karakteristika, som de forskellige test fandt, er generelt konsistent med, hvad man ville forvente hos mennesker, der har været udsat for en traumatisk oplevelse som en kidnapning eller bortførelse" (Bloecher 1985).

Ud fra den præcis samme undersøgelse fik Philip Klass nogle helt andre konklusioner (Klass 1989). Han kommenterede, at studiet måtte have været en forfærdelig skuffelse for Hopkins og Bloecher.

Også projektet hos University of Ottawa resulterede i nogle vidt forskellige synspunkter. Robert A. Baker - en skeptiker - byder analysen velkommen og konkluderer, at den "påpeger den vigtige rolle som forestilling og fantasi betyder for produktionen af rapporter om kontakt med fremmede og bortførelser" (Baker 1994b).

Craig Roberts kommenterer det samme studie, men giver et positivt syn på resultaterne. Han citerer teksten fra undersøgelsen: "På trods af deres betydning er en relativt rig fantasi, begrænsede impulser fra omgivelserne og en søvnrelateret forestilling af usædvanlige væsener i sig selv sandsynligvis ikke nok til at producere ufooplevelser" (Roberts 1995). Men tilføjer man den næste sætning fra kildeteksten, får man et bedre indtryk af

den oprindelige mening med sætningen: "Det er sandsynligvis også nødvendigt med et trossystem, der i det mindste tilskriver en vis sandsynlighed til den udenjordiske hypotese" (Spanos 1994).

Dette understreger selvfølgelig kun det faktum, at det sete afhænger af øjnene der ser - i dette tilfælde i dobbelt forstand. Selv når man tester for fantasi-tilbøjelighed opdagede Lynn og Rhue, at resultaterne afhang af både interviewerne samt forsøgspersonernes viden om projektet (Lynn 1988).

Derfor er det meget vigtigt at fokusere på forhold, der kan minimere denne skævhed, inklusive anvendelsen af blind-test.

AFSLUTNING

Vi har hermed gennemgået de vigtigste undersøgelser, der hidtil er blevet foretaget af ufo-vidners personlighedstræk og dermed skabt en ramme for projektet under PORT, der skal analysere spørgsmålet nærmere.

Samtidig har vi påpeget en række begrænsninger ved de hidtidige analyser og identificeret nogle muligheder for gennem yderligere forskning at opnå et mere komplet billede af spørgsmålet.

REFERENCER

Baker, Robert A.: "The Aliens Among Us: Hypnotic regression Revisited", Skeptical Inquirer 1987/88, Vol. 12, No. 2: 147-162.

Baker, Robert A.: Alien Abduction Or Human Production?: Some Not So Unusual Personal Experiences, [1994a]. Manus received from author.

Baker, Robert A.: "Studying the Psychology of the UFO Experience". Skeptical Inquirer 1994b, Vol. 18: 239-242.

Bartholomew, Robert E. og Keith Basterfield: "Abduction States of Consciousness", International UFO Reporter 1988, March/April.

Bartholomew, Robert E., Keith Basterfield & Howard, G.S.: "UFO Abductees and Contactees: Psychopathology or Fantasy Proneness?", Professional Psychology: Research and Practice, 1991, Vol. 22, No. 3, 215-22.

Basterfield, Keith og R. Bartholomew: "Abductions: The Fantasy-prone Personality Hypothesis". International UFO Reporter, 1988, 13, 3, May/June, s. 9-11.

Bloecher, Ted, Clamar, Aphrodite & Hopkins, Budd: "Final Report on the Psychological Testing of UFO "Abductees"", Fund for UFO Research, 1985.

Carpenter, John S.: "Double Abduction Case: Correlation of Hypnosis Data", Journal of UFO Studies, 1991, New Ser. 3, 91-114.

Cone, William: "Research Therapy Methods Questioned". UFO, 1994, Vol. 9, No. 5: 215-222.

Evans, Hilary & John Spencer: "Abductions and Contactees". I Hilary Evans og John Spencer (red.): UFOs 1947-1987. Fortean Tomes, 1987.

Evans, Hilary: "Alternate states of Consciousness". Aquarian Press, 1989.

Flaherty, Robert P.: "Flying Saucers and the New Angeology". University of California, 1990

Grinspoon, L. & A.D. Persky: "Psychiatry and UFO reports". I C. Sagan & T. Page (red.): "UFOs: A scientific debate", s. 233-246. Cornell University Press, 1972.

Haines, Richard, red.: "UFO Phenomena and the Behavioral Scientist", Scarecrow, 1979.

Haunstrup, Toke: "Hvad var afstanden?", UFO-Nyt 4/95, s. 4-6, 1995.

Haunstrup, Toke: "Analyse af danske ifo- og ufo-rapportørers evne til afstandsbedømmelse ved natobservationer", Ufologisk Tidsskrift, Vol. 1, Nr. 1, 1996, s. 7-28

Hilgard, Josephine R.: "Personality and Hypnosis: A Study of Imaginative Involvement", 2. udg., University of Chicago Press, 1979.

Keul, Alexander og Ken Phillips: "Assessing the Witness: Psychology and the UFO Reporter". I Hilary Evans og John Spencer (red.): UFOs 1947-1987. Fortean Tomes, 1987.

Klass, Philip J.: "UFO Abductions: A Dangerous Game", Prometheus Books, 1989.

Loftus, Elizabeth: "Eyewitness Testimony". Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1979.

Lynn, S. og J. Rhue: "The Fantasy-Prone Person: Hypnosis, Imagination, and Creativity", Journal of Personality and Social Psychology, 1986, Vol. 51: side 404-408.

Lynn, S.J. og J.W. Rhue: "Fantasy-Proneness and Psychopathology", Journal of Personality and Social Psychology, Vol. 53, 1987, side 327-336.

Lynn, S.J. og J.W. Rhue: "Fantasy proneness". American Psychologist Vol. 43, 1988, s. 35-44.

Mack, John: Abduction. 1994.

Mavrakis, D. & J. Bocquet: "Psychoses et objets volants non identifiés", Canadian Journal of Psychiatry, Vol. 28, 1983, s. 199-201.

Moravec, Mark: "UFOs as Psychological and Parapsychological Phenomena. I Hilary Evans og John Spencer (red.): UFOs 1947-1987. Fortean Tomes, 1987.

Newman, Leonard S. & Baumeister, Roy F.:"Toward an Explanation of UFO Abduction Phenomenon: Hypnotic Elaboration, Extraterrestrial Sadomasochism, and Spurious Memories". Psychological Inquiry, 1996a, Vol. 7, No. 2, 99-126.

Newman, Leonard S. & Baumeister, Roy F.:"Not Just Another False Memory: Further Thoughts on the UFO Abduction Phenomenon". Psychological Inquiry, 1996b, Vol. 7, No. 2, 185-197.

Nickell, Joe: "A Study of Fantasy Proneness in the Thirteen Cases of Alleged Encounters in John Mack's "Abduction"". Skeptical Inquirer 1996, Vol. 20, No. 3: 18-20, 54.

Parnell, June O.: "Measured Personality Characteristics of Persons Claiming UFO Experiences", Psychotherapy in Private Practice, vol. 6(3), 1988, s. 159-165.

Parnell, June O. og R. Leo Sprinkle: "Personality Characteristics of Persons Who Claim UFO Experiences". Journal of UFO Studies, new ser., 1990, Vol. 2: 45-58.

Philips, K.W.C.: "The Psycho-sociology of Ufology". I: D. Barclay & T.;. Barclay (red): "UFOs: The Final Answer? Ufology for the 21st Century", Blandford, 1993, s. 40-64.
Randles, Jenny: "UFOs and Concepts of Reality". I Hilary Evans og John Spencer (red.): UFOs 1947-1987. Fortean Tomes, 1987.

Powers, S.M.: "Fantasy Proneness, Amnesia, and the UFO Abduction Phenomena", Dissociation Progress in Dissociative Disorders, March, Vol. 4(1), 1991, s. 46-54.

Rhue, Judith W. og Lynn, S.J.: "Fantasy Proneness: Developmental Antecendents", Journal of Personality, 1987, Vol. 55, No. 1, s. 121-137.

Ring, K. og C.J. Rosing: "The Omega Project. A Psychological Survey of Persons Reporting Abductions and other UFO Encounters". Journal of UFO Studies, n.s. 2, 1990, s. 59-98.

Roberts, Craig: "The person within the UFO enigma: Can psychology explain the phenomena of spaceships, little green men, alien abductions and other strange encounters?", Department of Psychology, University of Southhampton, 1995.

Rodeghier, Mark, Jeff Goodpaster & Sandra Blatterbauer: "Psychosocial Characteristics of Abductees: Results from the CUFOS Abduction Project", Journal of UFO Studies, 1991, New Ser. 3, 59-90.

Rothstein, Mikael: Nogle træk af ufomytens oprindelse og udvikling. Chaos, nr 22, 1994.

Rothstein, Mikael: Some Christian Aspects of Contemporary Ufology and Some Additional Considerations. Manus, 1995.

Rutledge, Harley D.: Project Identification. Prentice-Hall, New Jersey, 1981.

Schwarz, Berthold E.: "Psychiatric and Parapsychiatric Dimensions of UFOs", I Richard Haines, red.: "UFO Phenomena and the Behavioral Scientist", Scarecrow, 1979.

Spanos, Nicholas, Cross, P.A., Dickson, K. & DuBreuil, S.: "Close Encounters: An Examination of UFO Experiences", Journal of Abnormal Psychology, 1993, Vol. 102, No. 4, 624-32.

Sprinkle, R. Leo: "Hypnotic and Psychic implications in the investigation of UFO report". I Coral & Jim Lorenzen: "Encounters with UFO Occupants", Berkley, 1976.

Strand, Erling: Project Hessdalen 1984.

Welner, J. et al: "Psykiatri". Nyt Nordisk Forlag, 1957. 6. udg. 1987

Westrum, Donald M.: "Witnesses of UFOs and Other Anomalies". I Richard Haines, red.: "UFO Phenomena and the Behavioral Scientist", Scarecrow, 1979.

Wilson, Sheryl C. og Theodore X. Barber: "The Creative Imagination Scale as a Measure of Hypnotic Responsiveness: Applications to Experimental and Clinical Hypnosis". The American Journal of Clinical Hypnosis, 1978, Vol 20 (4): 235-249.

Wilson, Sheryl C. og Theodore X. Barber: "Vivid fantasy and hallucinatory abilities in the life histories of excellent hypnotic subjects ("somnambules"): Preliminary report with female subjects". I E. Klinger (red.): "Imagery: Vol. 2. Concepts, results, and applications", Plenum, 1981, s. 133-149.

Wilson, Sheryl C. og Theodore X. Barber: "The fantasy-prone personality: Implications for understanding imagery, hypnosis, and parapsycholigical phenomena". I: Imagery, Current Theory, Research and Applications, 1983, New York: Wiley, 340-390.

Zimmer, T.A.: "Social Psychological Correlates of Possible UFO Sightings", Journal of Social Psychology, Aug. Vol. 123(2), 1984, s. 199-206.

Zimmer, T.A.: "Belief in UFOs as Alternative Reality, Cultural Rejection or Disturbed Psyche?", Deviant Behaviour, Vol. 6(4), 1985, s. 405-419.

Per Andersen er Cand.Scient og formand for Skandinavisk UFO Information.

UNDERSØGELSE AF EN GLASKUGLE SOM EN MULIG ANOMAL GENSTAND: RESULTATER FRA EN UNDERSØGELSE AF EN GLASKUGLE FUNDET VED KASIMOV I DET CENTRALE RUSLAND I 1983[1]

SUMMARY

The results are given of an investigation of the Glass Ball of an unknown origin that was found at a depth of seven meters in a layer of red clay not far from Kasimov in Central Russia. As often is the case, speculations were that the ball fell into the category of supposedly anomalous balls and stones that are discovered from time to time in the ground as well as on the surface of Earth. These balls and stones allegedly possess unusual properties, being intended for an unknown purpose.

The results obtained from this study of the ball found in Kasimov suggest a conventional origin of the ball. In all likelihood, it is an intermediate product of glass manufacture, having no anomalous properties. Probably, it was made in Russia some 150-200 years ago.

Nonetheless, it seems worthwhile to continue investigation of the ball and to determine its age and isotopic composition with direct methods. This would allow to prove (or disprove) in a conclusive way the conventional original of the glass ball. For now, however, this must be assumed to be the case.

INTRODUKTION

Glaskuglen (herefter betegnet som sådan eller som kuglen) blev fundet i sommeren 1983 nær ved byen Kasimov (Ryazan regionen af Rusland, som dengang var en del af USSR) ved floden Oka, hvor en gruppe af arbejdere var ved at udgrave et fundament. Ifølge deres udsagn, opdagede de kuglen i en dybde af syv meter i et lag af rent, rødt ler. De var forbavsede over kuglens udseende og gav den videre til direktøren for Kasimov lokalmuseum, Yuriy I. Predeen. Kuglen forblev på direktørens bord som en kuriositet igennem en tiårs periode, alt imens de forskelle specialister på museet ikke kunne blive enige om dens alder og oprindelse.

I 1992 skrev Yuriy I. Predeen til Dr. Yuriy N. Morozov, der er en kendt undersøger af astroarkæologi og medlem af RIAPs videnskabelige komité[2], og orienterede ham om fundet. Morozov henvendte sig derefter til komiteen, og i efteråret 1992 rejste direktøren for RIAP, Dr. Vladimir V. Rubtsov, til Kasimov for selv at tage kuglen i øjesyn. Predeen

foreslog ved dette besøg, at Rubtsov kunne tage kuglen med tilbage med henblik på en undersøgelse foretaget af RIAP. Kuglen blev overladt til RIAP's fulde disposition.

Efter en foreløbig undersøgelse viste det sig, at glaskuglen havde en lighed med den såkaldte "sorte kugle", der for nogle år siden blev undersøgt af Dr. Valentin N. Fomenko[3]. Den sidstnævnte kugle havde nogle specielle træk, der tydede på en usædvanlig oprindelse. Det primære formål med undersøgelsen af glaskuglen var derfor at afsløre dens egenskaber, specielle karakteristika og kendetegn.

Det blev antaget, at analyser af fysiske og kemiske data om kuglens struktur og sammensætning ville bevise eller modbevise kuglens konventionelle natur. I løbet af undersøgelserne blev nogle af undersøgelsesplanerne ændret som følge af de resultater, der blev opnået. Andre planer måtte skrinlægges som følge af, at den videnskabelige forskningsstruktur langsomt blev nedbrudt i Sovjetunionens sidste år, og dermed at det mest avancerede måleudstyr ikke længere kunne betjenes. De specialister, der havde stået for udstyret, forlod de forskellige forskningsinstitutter.

Derfor viste det sig at være umuligt at afgøre den isotopiske sammensætning af glaskuglen og alderen gennem direkte metoder. Ikke desto mindre nåede vi frem til den konklusion, at glaskuglen sandsynligvis er et resultat af de metoder til glasfremstilling, der blev anvendt i Rusland for 150-200 år siden. Det var sandsynligvis et mellemprodukt, der blev anvendt af børn som legetøj.

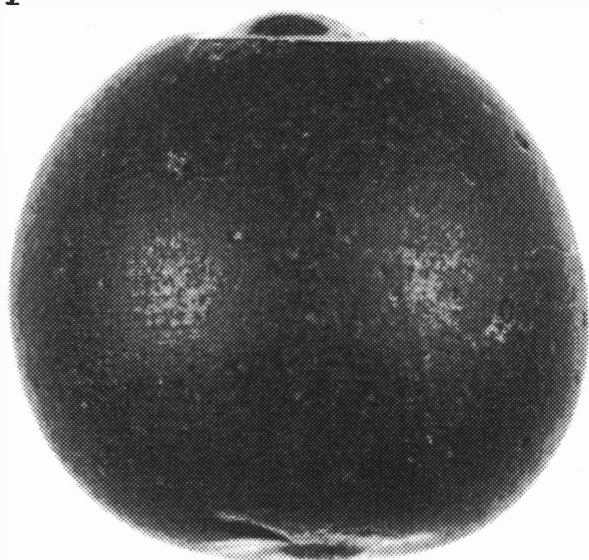
Alligevel kan spørgsmålet om glaskuglens oprindelse ikke anses for endeligt løst. Der er nogle problemer med den mulige alder, dybden kuglen blev fundet i, dens kemiske sammensætning etc. Det er derfor vores opfattelse, at når lejligheden byder sig, bør undersøgelserne fortsættes og afsluttes.

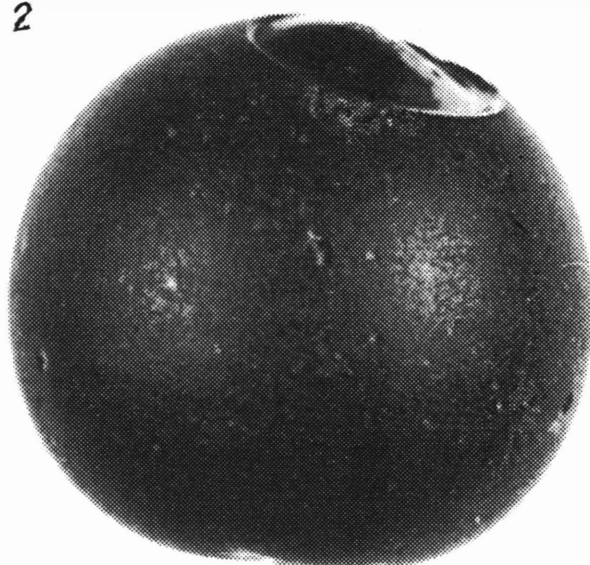
RESULTATER AF UNDERSØGELSERNE

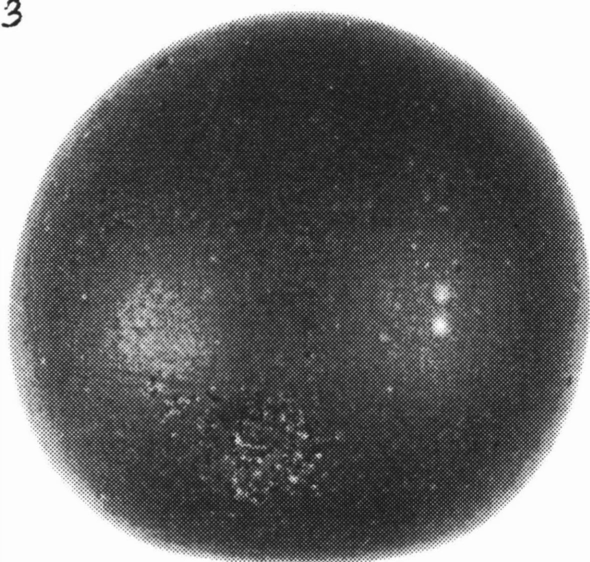
Form og struktur

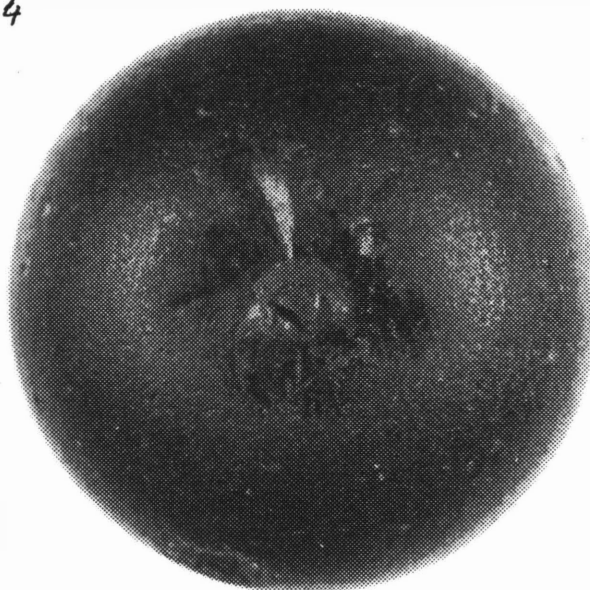
Figur 1-6 viser glaskuglen fra forskellige retninger. Foto nummer 5 blev taget med lyskilden placeret under stilken på kuglen (det nedre på foto nr. 1). Fra lysudstrålingen gennem udskæringen (toppen på foto nr. 1) bemærker man, at lyset nemt passerer det indre af kuglen.

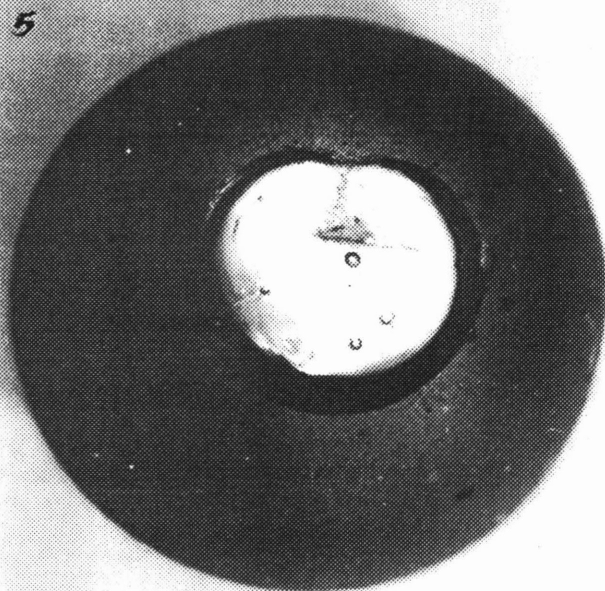
Formen af glaskuglen er forskellig fra formen på den "sorte kugle", og den kan ikke bestemmes ud fra enkle vinkler i længde- eller breddedimensionerne.

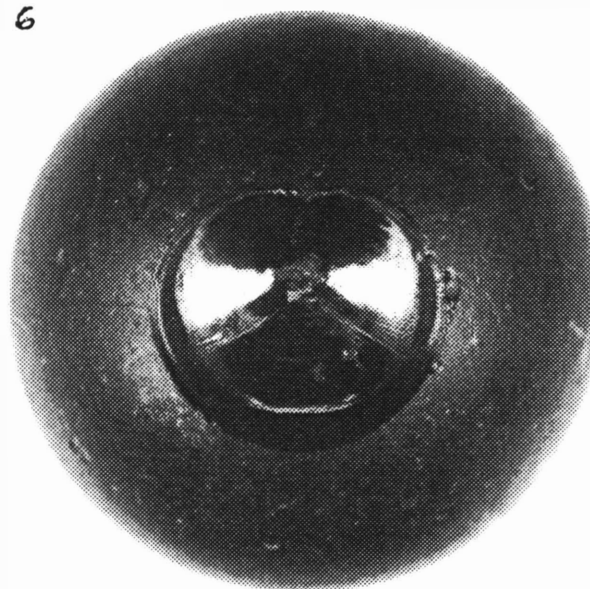

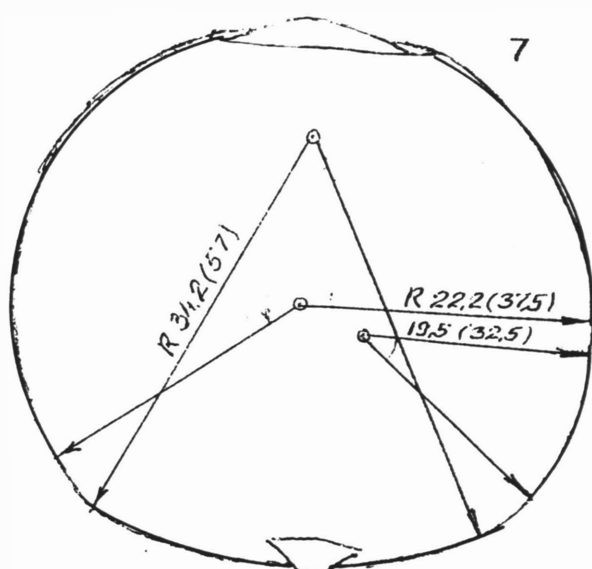

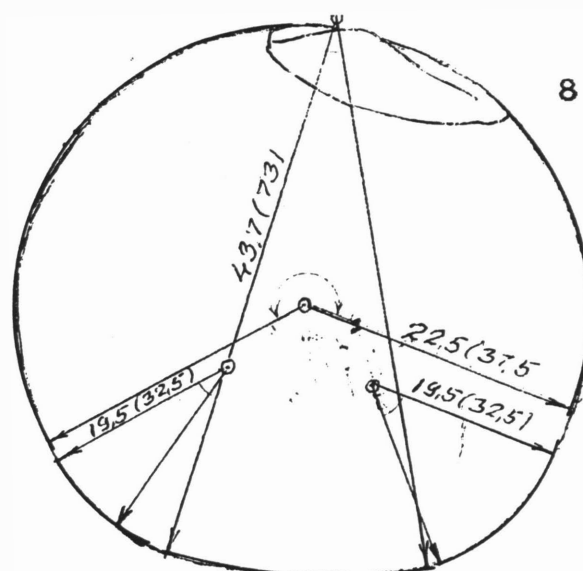

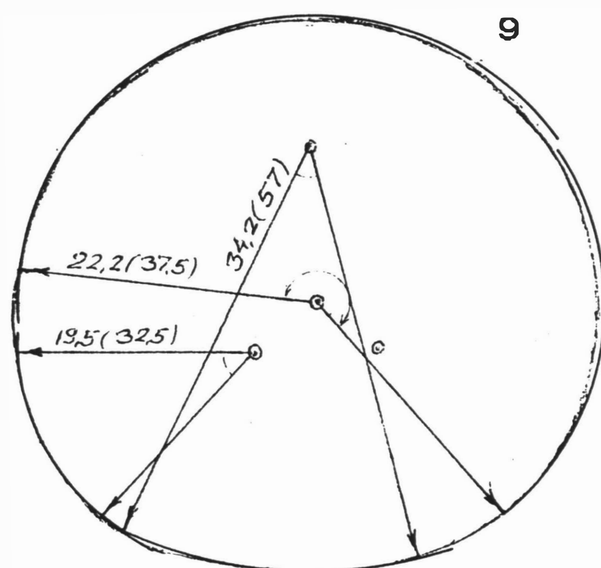

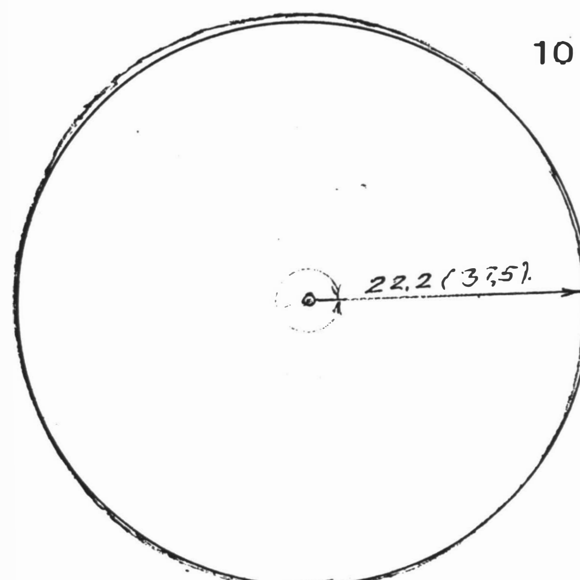

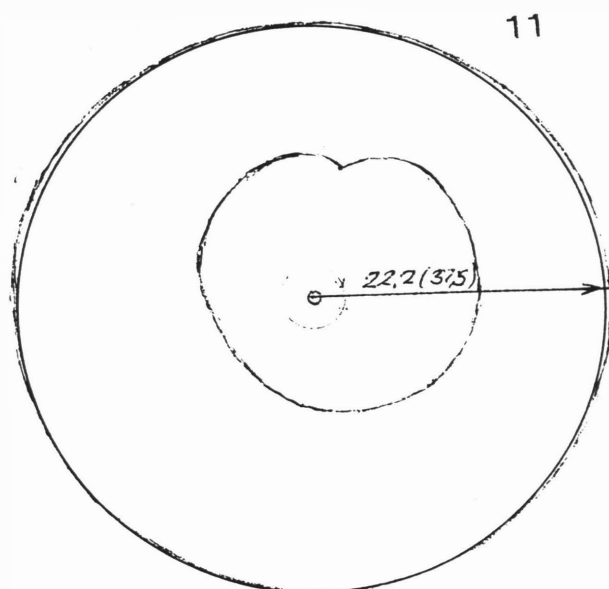
Figur 1-6: Glaskuglen fotograferet fra forskellige retninger

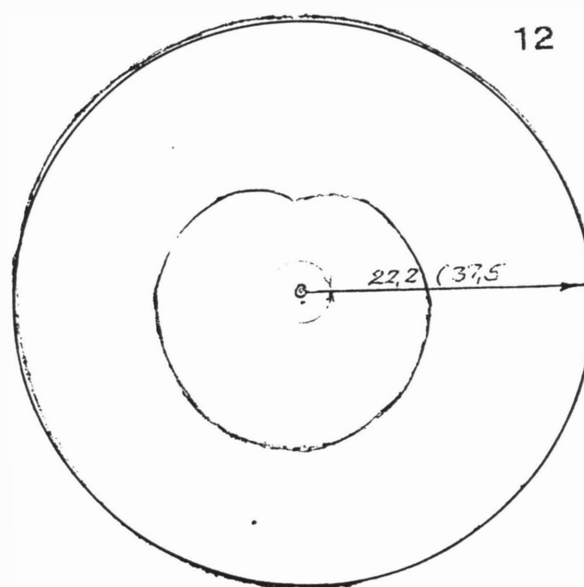

Figur 7-12: Forsøg på at opmåle kuglens kontur vha. buer

Figur 7-12 viser vores forsøg på at bestemme centrum såvel som buevinklerne på konturerne af kuglen ud fra fotografierne. Den samme metode blev anvendt på den "sorte kugle", hvilket gav et spor til fremstillingsteknologien og afslørede et system med lineære dimensioner med en base på 3,65 mm. Blandt målene for glaskuglen er der ingen, der ligger tæt på multipla af denne værdi. Derfor tyder de geometriske træk på, at den "sorte kugle" og glaskuglen ikke er af samme kategori.

Fremstillingsmetoderne for de to kugler er også forskellige. Efter al sandsynlighed blev den "sorte kugle" fremstillet gennem støbning i en form. Men afvigelserne på glaskuglens form er så markante, at de udelukker enhver formodning i denne retning. Det synes i stedet sandsynligt, at glaskuglen er fremstillet ved hjælp af et håndopereret glaspusterrør.

Dette er årsagen til, at glaskuglen ikke har en regulær omdrejningsfacon, idet formen af den glatte overflade er blevet bestemt af en kombination af overfladespænding, viskositeten af det smeltede glas, luftpresset inde i boblen og hastigheden af dens udformning gennem pustning af luft. I termer af den russiske glasproduktion i 1800-tallet blev en sådan boble kaldt for "banochka"[4] (som betyder en lille krukke). På engelsk ville den sikkert blive kaldt en "gob". Dette var et mellemprodukt ved fremstilling af glasvarer. Den blev så skåret af glaspusterrøret med en saks.

En rest af stilken, der forbandt kuglen med glaspusterrøret, kan ses på figur 4. En tragtformet fordybning i det indre af kuglen ved "stilken" vidner om en kanal fra luftpustningen. Tykkelsen af skallen på glaskuglen varierer fra 5,5 mm nær stilken til 3 mm på i den modsatte ende. Dette er typisk for håndlavet glas. En fordybning ved resterne af stilken peger også i retning af en sådan proces. Den blev skabt af tryk mod kuglen efter, at den var skåret fri af glaspusterrøret, og da den begyndte at køle af. Under afkølingen nedkølede den tykkere del af kuglen langsommere og fordi den derfor var mere elastisk, blev denne ende trykket lidt ind.

Kuglen består af grøngul glas, og farven tyder på en jernforurening af sandet, hvoraf glasset blev lavet.

Der er i glasset små bobler med størrelse på op til 1,2 mm i diameter. Omkring "stilken" mangler boblerne næsten, og den største tæthed af bobler er ved kuglens "ækvator". Udbredelsen af bobler i glasset er en indikation på en simpel teknologi ved glasfremstillingen (opvarmning ved lave temperaturer og i kort tid). De manglende bobler ved stilken indicerer, at få minutter før glasblæseren begyndte at tage det smeltede glas fra gryden blev temperaturen i massen hævet. Som et resultat fjernede boblerne sig fra den øverste del af det opvarmede glas.

De sorte rester i glasset (maksimum dimensioner er 3,2 x 1,8 mm) tyder også på en simpel teknologi. Sandsynligvis er glasmassen blevet opvarmet med træ, hvilket resulterede i en forurening af det smeltede glas med små stykker trækul. Sådan teknologi eksisterede i Rusland før 1880. Omfattende glasproduktion begyndte i Rusland ved slutningen af 1700-tallet.

Modsat "stilken" findes en udskæring, der minder om et hjertediagram. Radialretningen af bølgerne på udskæringen viser en tangentiel spredning af glas-afskalningen langs med

grænsen af laget, der ligger omtrentlig i midten af kuglens skal. Dette tyder på, at udskæringen skyldes interne spændinger i kuglen. Disse spændinger opstår, når glasset bliver afkølet for hurtigt. For at fjerne sådanne spændinger, bliver glasset normalt nedkølet langsomt: Det bliver varmet op til en temperatur lige under smeltepunktet, og derefter bliver det langsomt nedkølet over en periode på mange timer eller endog dage. Glaskuglen blev sandsynligvis ikke nedkølet korrekt, hvilket resulterede i udskæringen på dens "pol".

De samme indre spændinger resulterede i, at kuglen delte sig i tre dele, da den igen blev varmet op (se senere).

Glaskuglens overflade er meget ru - undtagen udskæringen og fordybningen ved "stilken". Overfladen af udskæringen er ikke ru, hvilket beviser, at udskæringen er opstået for nylig og dermed er meget yngre end de andre dele af kuglens overflade. Når det ru udseende mangler ved fordybningen, tyder det på, at kuglen er blevet ru ved at blive trillet på en hård overflade - fx et gulv dækket med nogen sand. Det er ikke usandsynligt, at glaskuglen i lang tid er blevet brugt som legetøj af nogle børn.

Glaskuglens overflade er relativ blød undtagen ved udskæringen. Man kan nemt ridse i den ved hjælp af en nål og dermed danne små mærker. Dette demonstrerer nogen blødhed af den øvre overflade og indicerer derfor en udludning, efter at have ligget i den våde jord, inden den blev fundet.

Når man ser på kuglen gennem forstørrelse kan man observere en mængde halvrunde smårevner, der ligger i en vinkel på 30 til 40 grader i forhold til kuglens overflade. Dette underbygger vores formodning om, at overfladens ruhed skyldes sandkorn.

Kuglens kemiske sammensætning

Spektralanalyser af kuglens materiale viser følgende sammensætning[5]:

Si	Ca. 30%
Ca	Ca. 5-10%
Na	1-1,5%
Fe	Ca. 1%
Mg	0,5-1%
Ti	Ca. 0,05%
Zn	0,008 - 0,01%
Pb	0,003 - 0,005%
Cu	Ca. 0,003%

Hvis man antager, at silicium og calcium findes i form af oxider, kan man konkludere, at de dominerende substanser i kuglen er SiO_2 (ca. 64%) og CaO (7 til 14%). Dette er i overensstemmelse med vores formodning om kuglens oprindelse. Det ville dog være ønskeligt at analysere materialet ved hjælp af mere nøjagtige metoder.

Tæthed

Kuglen vejer 54,39 g. Kuglens rumfang er 44,58 cm^3. Dermed bliver tætheden 1,22 g/cm^3. Denne værdi, der blev beregnet før kuglen gik i stykker, er meget lavere end for normalt glas. Resultatet betød, at kuglen (hvis den er massiv) enten er lavet af usædvanligt glas eller et glaslignende harpiks. Tætheden af rav er netop 1,20 g/cm^3.

For at checke denne mulighed, blev få partikler fjernet fra kuglen med en nål og opvarmet med en flamme. Partiklerne kunne ikke brænde. Det blev også undersøgt, om kuglen kunne oplades med statisk elektricitet - det var ikke tilfældet.

Efter at kuglen gik i stykker, blev tætheden fastslået for de enkelte stykker. Det viste sig, at tætheden faktisk var mellem 2,58 og 2,59 g/cm^3, hvilket ligger tæt på den normale tæthed for almindeligt glas.

Hårdhed og lysbrydning

Kuglens hårdhed var omkring 6,5 på Mohs' skala. Lysbrydningsindekset var omkring 1,6. Disse tal er ikke i modstrid med teorien om kuglens oprindelse.

Magnetiske egenskaber

Kuglen blev placeret på en tallerken, der flød på vandoverfladen i et plastikbassin. Når en stærk, permanent magnet blev placeret i en afstand af 1 meter fra kuglen, kunne man registrere en svag tiltrækning mod magneten.

Når kuglen blev ladt alene i bassinet i lang tid, drejede den sig ikke ind i en bestemt position i forhold til jordens magnetfelt. I stedet blev den på dens oprindelige position. Jernindholdet i kuglen findes derfor i form af enkelte atomer i stedet for som integrerede grupper, der kunne danne basis for permanent magnetisme. Derfor blev de ikke magnetiseret af jordens magnetfelt under størkningen eller under indflydelse af en stærk permanent magnet (heller ikke selv om man ramte kuglen med magnetens pol).

Stråling

For at kunne datere det materiale, som kuglen er lavet af, målte man niveauet af ioniseret stråling fra den. Dette ville sætte os i stand til at fastsætte indholdet af henfaldsstoffer som uran og thorium. Til dette formål blev der anvendt et radiometer MKC-01P-01, der automatisk målte og gengav antallet af pulser fra beta- og gamma-stråling over perioder af 100 sekunder.

Kuglen blev placeret lige ved detektoren og forskellige steder på kuglen blev målt (udskæringen, "stilken" og en side på "ækvatorplanet").

Tabel 1: Antal beta-stråler registreret i løbet af 100 sek.

Måling	Baggrund	Udskæring	Stilken	Siden
1	42	44	46	94
2	32	38	54	73
3	50	47	41	65
4	15	39	61	58
5	20	43	47	54
6	36	62	54	65
7	33	41	73	40
8	29	54	59	43
9	47	61	69	58
10	33	40	54	76
Gennemsnit	33,7	46,3	56,4	62,6
Forhold til baggrund	1,0	1,37	1,67	1,86

Tabel 2: Antal gamma-stråler registreret i løbet af 100 sek.

Måling	Baggrund	Udskæring	Stilken	Siden
1	22	22	23	22
2	19	27	22	19
3	10	24	25	28
4	8	20	17	23
5	11	33	25	18
6	6	18	15	26
7	11	22	23	24
8	14	32	26	22
9	13	22	22	20
10	4	24	14	18
Gennemsnit	11,8	24,4	21,2	22,0
Forhold til baggrund	1,0	2,07	1,80	1,86

Tabel 3: Antal alfa-stråler fra kuglen (pulser pr. cm^2 pr. minut).

Måling	Baggrund	Udskæring	Stilken	Siden
1	0,2	2,2	0,7	0,5
2	0,3	2,0	1,4	0,7
3	0,5	1,3	0,7	0,6
4	0,7	1,8	0,6	0,2
5	0,2	1,3	1,6	0,7
6	0,3	1,6	0,9	0,9
7	0,2	1,1	0,7	0,2
8	0,3	1,8	0,6	0,4
9	0,2	1,4	0,9	0,5
10	0,2	0,9	0,7	0,4
Snit	0,31	1,54	0,88	0,51
Forhold til baggrund	1,0	4,97	2,84	1,65

På baggrund resultaterne i tabel 1 kan man beregne, at beta-strålingen er omkring 1,63 gange stærkere end baggrundsstrålingen.

Målingerne af gamma-strålingen viser (tabel 2), at denne stråling er omkring 1,91 gange kraftigere end baggrundsstrålingen. Denne oplysning kan bruges til at afgøre alderen på det materiale, som kuglen er lavet af.

Kuglens alfa-stråling blev også bestemt med det samme radiometer (tabel 3). Det fremgår, at det er alfa-strålingen, der relativt set er højest i forhold til baggrundsstrålingen.

Et forsøg på at bestemme kuglens alder ad denne vej måtte desværre opgives. Ved laboratoriet for aldersbestemmelse ved hjælp af stråling under Instituttet for Nuklear Geologi og Geokemi har man langsomt mistet medarbejderne, omend instrumenterne stadig står der.

Med hjælp fra A.I. Spiridonov var det ud fra målingerne af kuglens gamma-stråling imidlertid muligt at fastslå, at den indeholder 2 x 10^{-4}% af uran, 2 x 10^{-4}% af thorium og 1,2 x 10^{-4}% af radium. Gamma-strålingen fra kuglen skyldes først og fremmest henfaldet af Kalium, som udgør 4% af materialet.[6] Mængden af uran og thorium er for lille til at kunne fastslå kuglens alder. Dette ville kræve, at udstyret arbejdede i en periode på 5 til 6 dage, hvilket ikke er muligt under de nuværende omstændigheder.

Når glas er ældre end et par tusinde år, er det muligt at bestemme dets alder ud fra spor af alfa-partikler, der forbliver i glassets masse som et resultat af alfa-henfaldet fra thorium og uran. Ved at afsyre et stykke af et materiale med syre bliver disse spor synlige i et mikroskop. Ud fra deres antal og længde kan man så estimere glassets alder. Desværre havde specialisterne, der kendte denne metode, forladt laboratoriet. Men bortset fra det, så

er kuglen næppe ældre end et par hundrede år bedømt ud fra teknikken anvendt ved glas-fremstillingen. Det lave indhold af uran og thorium i kuglens materiale (omkring 10^{-4}%) er også en hindring for brug af denne metode.

Det viste sig heller ikke muligt at bestemme kuglens alder ved hjælp af det kulstof-14, der måtte befinde sig i luftboblerne i glasset. Denne analyse kan ellers anvendes ved alders-bestemmelse af materiale, der har en alder i størrelsesorden af nogle hundrede år. På grund af ovenstående vanskeligheder var dette dog heller ikke muligt.

Selvrotation

For at undersøge, om kuglen havde en anomal oprindelse og formål, blev det analyseret, om den hørte til gruppen af selvroterende kugler.[7]

Denne undersøgelse blev foretaget ved hjælp af en kraftig lyskilde med et optisk system, så lysstrålen blev meget fokuseret. Et lille spejl (10 x 10 x 1 mm) blev derefter anbragt på kuglen, således at spejlet kunne reflektere lysstrålen. Lyskilden blev placeret i en afstand af 4 meter fra kuglen, der var placeret på en vandret glasplade. Den reflekterede lysstråle ramte en mørk skærm, der var placeret 10 meter fra kuglen. Den oplyste plet på skærmen var 7 cm i diameter. Plettens position blev med en blyant markeret op med 5 punkter: I midten af pletten og svarende til kl. 12, 3, 6 og 9 positionerne. Gennemsnittet af tre 24-timers perioder af disse markeringer blev anvendt som den resulterende bevægelse. Når vi for eksempel målte en horisontal bevægelse, skete dette ud fra den gennemsnitlige forskel efter 24 timer af punkterne i midten og kl. 3 og 9.

Når et spejl blev anbragt på kuglens "pol", altså i udskæringen, viste det sig, at lyspletten flyttede sig i det vertikale plan med op til 20 mm pr. 24 timer. Dette svarede til 0,147 omdrejning pr. år. Derefter blev spejlet placeret på "ækvator" på kuglen. Bevægelserne blev nu mindre og retninger og hastigheder mere variable. Igennem 96 timer bevægede pletten sig en afstand af 14 til 18 mm, først ned, så til venstre, så op og til sidst stoppede bevægelsen. Dette kunne fortolkes som en sammenpresning eller deformering af den overflade, som kuglen var placeret på.

For at kontrollere denne teori blev forsøget gentaget med en stålkugle på 62 mm i diameter. Resultaterne var tilsvarende: Der blev observeret en tilfældig bevægelse af lyspunktet (endda med en større bevægelse end ved glaskuglen). Dette understregede klart, at deformering på grund af presset fra kuglen var ansvarlig for bevægelsen, ikke kuglen selv. Glaskuglen er derfor ikke selvroterende.

Under disse forsøg med bevægelse gik glaskuglen i stykker af sig selv, sandsynligvis på grund af indre spændinger i kombination med lysstrålens opvarmning af den ene side. Ændringer på grund af opvarmningen syntes - sammen med de indre spændinger - at have været store nok til at kuglen gik i tre stykker.

KONKLUSIONER

Litteraturen viser en række tilfælde med mærkelige kugler og sten. Disse udviser stor variation med hensyn til størrelser, materiale, alder og indicier for en teknologisk oprindelse. Dette understreger betydningen af at undersøge den fundne glaskugle. Enhver anomal genstand fortjener en grundig undersøgelse, selv om resultatet viser sig ikke at være positivt.

Undersøgelser af glaskuglens form, struktur og overflade, såvel som urenheder og glassets massefylde (efter at kuglen gik i stykker) leder til konklusionen, at kuglen højst sandsynligt er et mellemprodukt ved fremstilling af glas, der anvendes til at lave glasartikler. Det blev produceret ved hjælp af en simpel teknologi, der var typisk for Rusland fra midten af 1700-tallet og frem til midten af 1800-tallet. Men kuglen endte ikke med at blive brugt til sit oprindelige formål; derimod er det muligt, at den i en periode er blevet anvendt som legetøj.

Glaskuglen har ingen usædvanlige egenskaber (såsom selvrotation) og kan derfor ikke betragtes som anomal.

Alligevel er det vanskeligt at forstå omstændighederne, hvorunder den blev fundet. En position 7 meter nede i et lag af rent, rødt ler passer dårligt med en konventionel oprindelse og en alder på et par hundrede år, hvorfor der er usikkerheder ved denne teori. Det er derfor ønskeligt at afgøre kuglens alder og materialets sammensætning med direkte metoder. Dette ville gøre det muligt endeligt at fastslå svarene på disse spørgsmål.

NOTER

1 Denne artikel er en redigeret oversættelse af undersøgelsesrapport 96/1 fra *Research Institute on Anomalous Phenomena* (RIAP) i Ukraine. Undersøgelsesleder var Valentin N. Fomenko (Ph.D.) og rapporten er godkendt af V. V. Rubtsov (Ph.D), der er leder af RIAP. Undersøgelserne blev støttet af fondsmidler fra *Skandinavisk UFO Information* (SUFOI). Copyright: RIAP & SUFOI, 1996. /Red.

2 RIAP (Research Institute on Anomalous Phenomena) er en privat organisation i Kharkov, Ukraine, der beskæftiger sig med ufoer og andre uforklarlige fænomener. /Red.

3 Formenko, V. N.: "Report on the results of preliminary study of the Black Ball as a supposedly extraterrestrial artifact". RIAP Bulletin (i trykken).

4 Entsiklopedicheskiy Slovar Brokhaus I Efron, Vol. 62, St. Petersburg, 1901.

5 Det oplyses imidlertid ikke i rapporten, om sammensætningen er angivet som masseprocent eller molprocent. /red.

6 Igen må rapportens forfattere kritiseres for ikke at præcisere procentandelenes betydning. /red.

7 Med begrebet 'selvroterende kugler' hentyder rapportens forfattere til en gruppe af kugler (af anomal oprindelse), som angiveligt skulle udføre 'selvrotation'. /red.

Oversættelse og bearbejdelse: Per Andersen

ARTIKLER I ANDRE TIDSSKRIFTER

Ved Per Andersen

Under denne overskrift bringes resumeer af artikler der har været bragt i danske og udenlandske tidsskrifter. Denne gang bringes resumeer fra *International UFO Reporter* (IUR) og *Skeptical Inquirer.*

INTERNATIONAL UFO REPORTER, VOL. 21, NO. 3 (FALL 1996)

Robert A. Galganski: Incident at Cherry Creek

En klassisk sag fra 1965 bliver taget under fornyet behandling. Om aftenen den 19. august havde den 16-årige Harold A. Butcher en observation ved familiens gård. Et sølvfarvet objekt viste sig på himlen og dalede ned bag et stort træ for derefter at forsvinde lynsnart bag nogle skyer, der blev grønne. Senere blev endnu to objekter observeret af både Harold og flere andre teenagere.

Der var angiveligt en række fysiske fænomener under og efter hændelserne: Radioen udsendte statisk knitren, en maskine gik i stå og en telefon døde. Senere ledte man efter spor og fandt en underlig rødlig masse i marken, nogle spor og andre fysiske mærker, men ingen af disse ting kan dog med sikkerhed siges at være relateret til observationerne. Forfatteren konstaterer, at hovedvidnet, Harold Butcher, ikke var særlig præcis i sin historie, og at den hele tiden udviklede sig med nye detaljer. Det blev bekræftet, da forfatteren igen kontaktede vidnet Harold i 1996: Nu udtalte Harold, at han så ben komme ud af objektet og at det efterlod dybe huller i jorden. Ingen af disse detaljer kom frem under den oprindelige, grundige undersøgelse. At der var et fænomen er nok korrekt, men konklusionen er, at observationen er blevet udbygget med en masse ukorrekte eller ubevidste detaljer af Harold.

Kevin D. Randle: The Truth About the Jim Ragsdale Story

Et af hovedvidnerne til Roswell-hændelsen var Jim Ragsdale, der døde i 1995. Siden 1992 har han hævdet, at han i 1947 var ude og flirte med en veninde da de opdagede et nedstyrtet objekt med kroppe omkring. Problemet med hans historie er imidlertid, at der findes to vidt forskellige versioner, der begge er underskrevet af ham. Ifølge den oprindelige version var han fx aldrig tæt på objektet eller væsenerne, men det var han ifølge den anden. Den første version stammer fra 1993, hvor Kevin D. Randle og andre interviewede

Ragsdale. Den anden er fra et hefte udgivet af Roswell-museet i 1996. Kevin D. Randle er af den opfattelse, at den anden - og meget mere spændende - version er stærkt "pyntet" til ære for Roswell-museet, hvorfra Ragsdale og hans arvinger får en vis procentdel af overskuddet til gengæld for museets rettigheder til den nye historie.

Mark Ian Birdsall, Vivienne Olbison: Interview with Nick Pope, British MoD UFO Office

Interview med den kontroversielle Nick Pope, der tidligere var ansat i det britiske forsvarsministerium med opgaven at behandle ufo-spørgsmål og -sager. Nick Pope endte med at blive rumskibs-overbevist og har udgivet to ufobøger.

INTERNATIONAL UFO REPORTER, VOL. 21, NO. 4 (WINTER 1996)

Jerome Clark: The Salvation Myth

I lederen tager Jerome Clark afstand fra teorien om, at ufo-begrebet opstod i 1947 med den idé, at det var fremmede rumskibes besøg på jorden. Det passer ikke, siger han, at inspirationen var tidlige science fiction blade kombineret med en spændt verdenssituation, der fik folk til at kikke mod himlen. I stedet argumenterer Clark for, at man ikke før starten af 1950erne begyndte at associere observationerne med "rumskibe" - i starten blev ufoer bare opfattet som ukendte fænomener.

Tin Vankerkom: Tall Tales in Flatland

Bortførelsessager findes nu også i Holland, hvor en af terapeuterne er Hilda Musch, der er hypnose-terapist i den nordlige del af landet. Hun har nu undersøgt 52 tilfælde, og artiklen indeholder en kort statistisk oversigt over disse.

Jenny Randles: The Night the Mountain Exploded

Jenny Randles beskriver de mange rygter, der går om en underlig hændelse den 23. januar 1974 ved et bjerg ved Landrillo i Wales. En kæmpeeksplosion blev hørt af mange, og der kom et underligt skær fra bjerget. Halvanden time senere blev et lys observeret, der bevægede sig tværs over himlen. Rygterne handler blandt andet om, at området blev spærret af, og at der var sket en ulykke på bjerget. Det blev også sagt, at området havde et højere radioaktivt niveau end normalt. En sygeplejerske fortalte, at hun så et forulykket fartøj på bjerget, men trak senere sin udtalelse tilbage. Teorierne varierer fra det traditionelle "rumskib, der faldt ned" over et forulykket militært fly til en atomulykke.

Jan Aldrich: Preserving UFO Material

Jan Aldrich opfordrer ufologer til at sørge for, at arkiver bliver overdraget og gemt for eftertiden. Hans gode råd inkluderer: Sørg for kopier af vigtigt materiale flere steder, sørg for gode registre og sørg for, at materialet er tilgængeligt for andre.

Jennie Zeidman: The Will to Believe: Gnats, Motes, and Cottonwood Fluff from Outer Space

Jennie Zeidman er en af de ufologer, der har undersøgt den efterhånden berømte Salida-video af "ukendte objekter" optaget i august 1995 af Tim Edwards. Videoen er blevet kendt blandt andet gennem Internettet. Hendes konklusion er, at videoen viser forskellige støvpartikler i luften, måske kombineret med spindelvæv.

Bruce Maccabee: Salida - An Analysis of the Video

Bruce Maccabee har analyseret ovennævnte Salida-video, men bortset fra en præcis beskrivelse af fænomenet på videoen, har han ikke mange muligheder for at konkludere noget i sagen. Baseret på visuelle observationer fra to vidner, mener han dog at kunne bestemme afstanden til mindst 5 km. Dermed bliver objektet forholdsvis stort. Maccabee konstaterer dog også, at vidnets beskrivelse af fænomenets bevægelse ikke passer med videoens indhold.

Walter N. Webb: An Anecdotal Report of a UFO Crash/Retrieval in 1941, Part 1

Forfatteren har mere end 40 år efter hændelsen fandt sted efterforsket rygterne om et nedstyrtet ufo i 1941. Gloria Mudge Stokes overhørte angiveligt som 10-årig en anden kvinde fortælle om hendes søn, der skulle have været med til at bjærge et nedstyrtet rumskib. Undersøgelser viser blandt andet, hvor svært det er at undersøge ældre sager, og hvor forsigtig man skal være med sådanne rygter.

SKEPTICAL INQUIRER, VOL. 20, NO. 6 (NOVEMBER/DECEMBER 1996)

David E. Thomas: The "Roswell Fragment" - Case Closed

Den 24. marts 1996 blev et lille stykke underligt materiale indleveret til museet i Roswell af Blake Larsen. Han mente, stykket stammede fra det ufo, der angiveligt skulle være styrtet ned ved Roswell i 1947. Men dette viste sig ikke at være tilfældet. Forskellige analyser blev foretaget, og blandt andet viste det sig, at kobberisotopen Cu-63 forekom i mængder af 69,12-69,13% af den totale mængde kobber, hvilket præcist svarer til kobber stammende fra jorden (kobber fra andre steder i universet antages at have andre isotop-sammensætninger). Det viste sig derefter, at stykket var overskudsmateriale fra et kunstværk af kunstneren Randy Fullbright. Kunstneren gav stykket til en ejer af et galleri,

der gav det videre til Blake Larsen med oplysningen, at det "stammede fra Roswell". Blake Larsen troede derefter, at det stammede fra den omtalte 1947-nedstyrtningssag.

Joe Nickell: Penthouse "Autopsy": Déjà View

Bladet "Penthouse" vil ikke stå tilbage for andre og har offentliggjort billeder af en påstået "ufonaut" - vel at mærke billeder, der ikke stammer fra den kontroversielle Santilli-video. Men det gør ikke de nye billeder mere interessante: Der er en nøje lighed mellem væsenet på billederne i Penthouse og den model, der blev anvendt i spillefilmen om Roswell fra 1995 og som nu er udstillet på ufo-museet i Roswell.

C. Eugene Emery: CD-ROM Encyclopedias: How Does Their Coverage of Pseudoscience Topics Rate?

Forfatteren har testet 4 forskellige leksika på CD-ROM med hensyn til saglig/kritisk oplysning om paranormale emner som astrologi, Bermuda-trekanten, spøgelser mv. De fire leksika er Grolier, Britannica, Encarta og Compton's. Konklusionen er, at kun emnet "ufoer" er rimelig kritisk dækket af 3 af de 4 værker - kun Grolier's leksikon falder igennem.

Philip J. Klass: That's Entertainment! TV's UFO Coverup

Klass kritiserer tv-dokumentarudsendelser om ufoer for at være ekstremt ensidige i deres behandling af emnet. Kun positivt indstillede personer bliver taget i studiet eller får lov til at udtale sig. Hvis kritisk indstillede personer deltager, får de kun ganske få sekunders sendetid i selv lange programmer. Han giver nogle eksempler, hvor han selv har været involveret.

SKEPTICAL INQUIRER, VOL. 21, NO. 1 (JANUARY/FEBRUARY 1997)

Robert Sheaffer: Implants and Gurus Are Everywhere

Forfatteren beretter blandt andet om, at den kendte Long Island UFO Network gruppe er kommet i søgelyset - og denne gang ikke for deres påstande om nedstyrtede ufoer på Long Island. Gruppens leder John Ford og vennen Joseph Mazzachelli er blevet arresteret og sigtet for planlagt brug af radioaktive stoffer imod embedsmænd og politikere. Politiet fandt ifølge New York Post flere beholdere med radium og et større våbenlager hos Ford.

The X-Files Meets the Skeptics

Producenten af serien X-Files, Chris Carter, holdt et indlæg ved CSICOP's konference i 1996. Han udtalte, at han finder videnskabelig oplysning særdeles vigtig. Det er dog ikke

hans opgave, idet hans job er at producere en underholdende serie. Men serien er i øvrigt et vigtigt videnskabeligt element, påstår Carter, idet det styrker nysgerrigheden og dermed videnskabelig udforskning. Som eksempel nævner han sin bror, der blev Ph.D. efter i sin ungdom at have interesseret sig levende for science fiction.

Christopher C. French: An Encounter with the Man from the Ministry (boganmeldelse)

French anmelder bogen "Open Skies, Closed Minds" af Nick Pope, der fra 1991 til 1994 var ansvarlig for uforapporter i det britiske forsvarsministerium. Bogen indeholder dog ikke meget nyt, idet Pope dels citerer kendte ufosager og dels kommenterer ufo-arbejdet i forsvarsministeriet med, at der faktisk ikke skete noget. Pope er tilsyneladende blevet overbevist om ufoernes virkelighed (altså som rumskibe) og kan derfor ikke forstå, hvorfor hans arbejdsgivere ikke interesserer sig mere for fænomenerne. French kritiserer Pope for ukritisk at fremføre forskellige påstande. Fx mener Pope bestemt ikke, at det britiske forsvarsministerium kender "sandheden" om ufoerne - men omvendt er han overbevist om, at det amerikanske militær og regering kører en stor bortforklarings- og hemmeligholdelseskampagne.

SKEPTICAL INQUIRER, VOL. 21, NO. 2 (MARCH/APRIL 1997)

The Darkened Cosmos: A Tribute to Carl Sagan

En række nekrologer og en hyldest til Carl Sagan, der døde den 20. december 1996.

Alan Hale: Hale-Bopp Comet Madness

En gennemgang af forsøgene på at mystificere kometen. Blandt andet sammenfaldet med afslutningen på århundrede har fået "profeter" til at forudsige jordens undergang eller andre dramatiske begivenheder. Forklaringen bliver også givet på rygterne om et rumskib i Hale-Bopps bane. En amatørastronom tog et billede af kometen, hvor der i dens nærhed var et klart objekt. Via Art Bell's radioshow blev denne nyhed kendt i hele USA og ført frem af pressen, selv om Alan Hale og andre astronomer snart identificerede objektet som en stjerne. Også påstanden om, at Hale-Bopp skulle have skiftet kurs bliver afvist. Påstanden stammer sikkert fra, at de første bane-beregninger var usikre og senere blev korrigeret.

Alan Hale: An Astronomer's Personal Statement on UFOs

Alan Hale giver tre grundprincipper, der er vigtige at huske, når man arbejder med ufoer: Ekstraordinære påstande kræver ekstraordinært gode beviser - og indtil videre er der ingen virkelig håndfaste beviser såsom fremmede væsener i et laboratorium. Bevisbyrden hviler på påstanden - det er op til dem, der mener jorden besøges af rumskibe, at bevise dette. Occams ragekniv - hvis man bliver stillet over for nogle fænomener, hvor der findes flere

lige gode forklaringer, skal man vælge den enkleste forklaring. Mens Hale tror på, at der findes intelligent liv andre steder i universet, undrer han sig over manglen på beviser for ufoer. Hvis "de" ikke vil ses, kan de sagtens undgå dette, og hvis de vil i kontakt vil de også gøre dette - i modsætning til ufo-observationerne, der synes paradoksale i den sammenhæng.

Jeffrey B. King: A Bridge Too Far

Anmeldelse af bogen "The True Story of the Brooklyn Bridge UFO Abduction" af Budd Hopkins. Anmelderen beskriver de mange vanvittige og helt utrolige elementer i historien. Et af historiens mest interessante aspekter er dog vidnerne til Linda's bortførelse af et rumskib midt i New York. Desværre er alle de interessante vidner anonyme. Specielt "Janet Kimball", der angiveligt skulle have overværet det hele fra Brooklyn Bridge, og som kun er blevet interviewet af Budd Hopkins. Det siges, at hun kort efter dette interview nægtede at diskutere sagen overhovedet og siden skulle være død (hvilket i denne forbindelse er "belejligt" for at undgå krav fra andre undersøgere om at checke historien).